

והשיעבוד של כ"א הוא על כל החמץ והוא כולו לזוה וכולו לזוה ולא שייך בזה ברירה והוא כחמץ של נכרי באחריות ישראל ולכן לזה אם לא הי' נמכר כלל הי' אסור לאחז"פ רק אם מברוהו המלוין כנ"ל שפיר דמי :

סי' ר"נ, לשאלה יהודי קנה ק"פ חטים מעורים ונתן לו הכסף ולא משך החטים והחטים שקנה היו מעורבים בהרבה חטים של העכרים והיהודי לא מבר החטים בסברו כיון שלא משך החטים עדיין עומדים בבית הנכרי ובאחריות הנכרי עליהם מגנבה ושרפת. ואחז"פ נתוודע שהחטים המה תמוצים עד שאין ס' נגד החטים שצמחו וכור חטים קנה ג"כ בכסף לבד והיו ג"כ תמוצים ולא היו מעורבים עם החטים של עכרים : תשובה, הנה ר"מ צדד להיתר ואף דעתי כן ואבאר בקצרה דמי' ר"מ דבנכרי אין כסף קונה יפה אמר ומיש ד"ל כיון דנתנו הקונים לקנות בזה היו קנין ממש זה אינו נראה דודאי קנין שאינו קנין מדינת הן לישראל לנכרי י"ל כיון דנתנו לקנות בזה מהני אבל כסף כיון דמדון תורה הי קנין בישראל מישראל רק התורה אמרה דלנכרי אינו קנין איכ כיון דהתורה אמרה כן ל"מ מנהג בזה נגד דין תורה ואף דבדיניהם קנה עיין מג"א סי' תמ"ח דהוכיח מן השי"ס דל"מ בדיניהם רק מה דפסקה להם התורה ועוד כיון דכל חמץ אינו ברשותו של אדם רק דהתורה עשאו כאלו הוא ברשותו וא"כ בזה כיון דצמד דין תורה לא מהני בנכרי שוב בזה לא עשאו הכתוב כאלו הוא ברשותו ועוד נראה כיון דהחטין לא היו ברשותו ולא ידע שיש בהם הרבה מתומצים י"ל דאיסורא לא ניהא ל"י דליקני והוי מקח טעות ואינו שלו כלל דהוי כקנין בטעות ומ"ש ר"מ דהוי עיקרו דאגרייתא עיין מג"א סי' חמ"ז בשם הר"ן מ"ק דחולין דישאל שהפקיד חמץ אצל נכרי וקיבל הנכרי אחריות חצ"ך ביעור מדרבנן איכ הוי עיקרו דרבנן ולכן מכה כ"ז הנני מסכים לדברי ר"מ דהחמץ

סי' רנ"א, לך ואלאזין נראה דהיי"ש מותר לגמרי לא פבעיא ל"י משמעות השאלה דנראה ל"י שמעיד הזמן דהיי"ש הנעשה אח"כ ביד האדון היו רוב נגד היי"ש הנעשה ביד ישראל וא"כ בסל ל"י היי"ש של ישראל ברוב וחמץ שעשה"פ בטל ברוב והפ"י בתשובה

צ"כר הערמה כ"כ אך לבהמות מועטים אני אוסר למכורם להאכילם חמץ וכן מסקתי גם בפסח הזה ומכ"ש היכי לרצוה לשוחטם בפסח דניכר הערמה יותר דמכיון כדי לפסמן וגם הוי לו הנאה מזה כמ"ש ר"מ ודאי יפה תורה :

סי' רמ"ח, שא' בפרות שנלקחו לערל בימות הפסח והאכילום חמץ ואח"כ חורו לבעליהם בפסח ומורה אחד אסר החלב ור"מ התיר הנה כל הטעמים שלו אינו דמי' דהוי זו"ג נעלם ממנו המג"א סי' תמ"ה דבחמץ זו"ג אסור ומ"ש דנשתנה לדבר המותר ז"א דזה מהני רק באיסור אכילה אבל לא באיסור הנאה דעכ"פ הנאה הוי וכ"כ במק"ח ומ"ש דהוי הנאה הבאה לו בע"כ ד"א כיון דגם נהנה שאם לא הי' מאכילם לא היו נותנין חלב כלל או לא חלב הרבה עכ"פ וא"כ ניהא ל"י באונס זה ולא נחשב אונס וכן הוא במק"ח סברא זו עיי"ש :

סי' רמ"ט, בנדרין החמץ שהוגבה ע"פ המאגיסטראט לבע"ח יהודים ולערלים מה לעשות בו בפסח, הנה זה אינו חדש וכבר כתוב אצלי בתשובה על כיוצא בזה והנה מ"ש ר"מ דהלוה ימכרו ד"א דנהי דבע"ח פכאן ולהבא הוא גובה מ"מ כיון דנהי דהוי שלו ואינו ברשותו ואיש כי יקדיש את ביתו קודש אמר רחמנא מה ביתו ברשותו וכו' וכל דא"י להקדיש א"י למכור וגזל ולא נתייאשו הבעלים שניהם אין יכולין להקדיש וכו' אך המלוין הי' יכולין למכרו דנהי דבע"ח פכאן ולהבא הוא גובה מ"מ יכול למכור זכותו וחובו שיש לו כמו במלוה שיש לו משכון יכול הוא למסור החוב והמשכון שיש לו כן ה"ג בזה המלוין הי' יכולין למכור הזכות והחוב שיש להם על חמץ זה וא"ז הי' מסתלקין מן החמץ, ומ"ש ר"מ להיתר זה מכה דהוי גם לנכרים חוב על זה ודימה זה לישראל ונכרי שהי' להם בשותפות חמץ וחלקו אחז"פ דאמרינן בזה א"י הנה ז"א דבזה לא שייך ברירה דהתם כיון דגוף החמץ הוי של זה ושל זה שייך לומר אין ברירה והוי כהחליטו חלקם אבל בזה כיון דבאמת פכאן ולהבא הוא גובה איכ אין החמץ שלהם רק דהוי להם שיעבוד על החמץ ובאחריותן והנה השיעבוד הוי לכל הלוה על כל החמץ זה כמו שה דאם נמסד מחצה וכדומה יכול לגבות מן הנשאר

וכן עשיתי אני מעשה פ"ק רק גם בנדון סובין והקמח בשאלה שני' אם כי לדינא העיקר כדעת המק"ח שאם לא פירש כל מין ומין לא הוי מכירה ודברי הפמ"ג תמהוין בזה וכן כתבתי אני בגליון הפמ"ג טרם ראיתי דברי המק"ח מ"מ בנדון כזה דאינו ודאי חמץ דדלמא לא לתתו ואם לתתו דלמא לא הוי בדרך שנתחמץ לכך בזה כדאי הפמ"ג לימוך עליי' מיהו אם אפשר לבטלו ברוב כדעת הוראת הפ"י הנ"ל ג"כ הובא בפמ"ג מה טוב לעשות כן :

פ"י רנ"ה. שאלתו בנדון מכירת חמץ שחשש להני' החשודים

שאין מבטלין החמץ הנה בשביל זה לבדו לא הוי חשש להקונים רק אחת"מ ה"י חשש להנות מן החמץ של אנשים ההם מיהו בזה אי אפשר לומר שכדאי לסמוך על המק"ח החולק על הבי"ש ומתיר הערמה בשל תורה הוי כדאי לסמוך בשעת הדחק :

וכן מנהג מקומו ישחקע שמה שכותבין שנותנין לו רשות למכור לפי שירצה באה ל"מ כלום שיקנה בזה הנכרי הקרקע מיד המוכר כיון דהבעלים אין חתומים עליו והמוכר אינו רק שליח מן בעל החדר והחמץ ועינין במק"ח דחתימת השליח ל"מ וא"כ נהי שיקנה הנכרי החמץ מ"מ הוי בבית ישראל ואחריותו ועובר בביי' גם אפשר דהוי כמוכר רע ויפה ביחד דביטל כל המכירה ואסור בהנאה לכך צריך ליתן כ"א להקונה שטי"מ על שמו על החמץ ועל הבית ואז כיון דנעשה שלו כל הבתים והחמץ מהני אח"כ מכירתו וחתמתו להנכרי מיהו גם בזה הרבה עקולי' ופשוטי' בחמץ שנעשה אחר מכירתו להקונה לכך אין תקנה רק שכ"א יכתוב לו שטי"מ בעצמו לנכרי הקונה זה עדיף טפי וכן אני מצוה לכל' שואל פ"י ומ"ש על הפמ"ג מ"ש דהמכירה צריך להיות קודם הביטול לא ידעתי מה קשא ל"י הרי יפה דיבר דהמכירה קודם אז מ"מ"ג אם מהני מכירה בהערמה כבר מוכר ואם ל"מ מכירה בהערמה א"כ הוי הוא מבטל ועכ"פ מן התורה אין חשש אבל אם יעשה להיטל ויבטל תחלה א"כ אח"כ כשמוכר מה מוכר אם אינו שלר ואם מכרו נראה שחוזר מן הביטול וגלי' דעת' דניחא ל"י חוכה לו הצרו ולא יעלי' הביטול כלל לכך דברי הפמ"ג ברורין ומוכרחין :

פ"י רנ"ו. בנדון מכירת חמץ שכלם כותבין שטר הרשאה להרב

כתוב

בתשובה מתיר גם לכתחלה לבטלו ברוב רק גם אם לא הוי רוב בהיתר גם אם הוי ידוע שזה הי"יש הוי ממה שנולד ביד ישראל נראה דהיי"ש עצמו נמי מותר דהרי דעת הנ"ב בתשובה דאף בגליון ישראל החמץ מותר אה"פ אף דדבריו כמה נגד השי"ס כמ"ש בחידושי מיהו עכ"פ בגליון נכרי ודאי דמותר דבשלמא בגליון ישראל כיון שהוא עובר בביי' משום לתא דידי' י"ל דקנסוהו להיות אסור לכ"ע אבל בגליון נכרי מ"מ"ג הוא לא עבר בביי' והישראל ודאי לא עבר כיון דלא הוי בידו לבערו וגם לא הוי יכול למכרו כדיון גזל ולא נתייאשו הבעלים שניהם א"י לבערו זה לפי שאינו שלו וזה לפי שאינו ברשותו וא"כ פשיטא דמותר בהנאה ואף באכילה :

פ"י רנ"ב. בנדון אחד שהי' לו בחנותו לאקשין עגולים חלולים

שעושין בק"ק וויצען ושכח למכרם בע"מ ובתוך הפסח נודע לו הל"ך ר"מ ולקחם להשליכם לנהר. הנה תציב וצוהו קעביד וכמ"ש בב"ק דף צ"ג בגזל חמץ ובא אחר ושרפו בפסח פטור שהכל מצויין עליו לבערו ואף שהוא מביצים בודאי יש לחוש שערבב הנכרי גם שמה"מ לא יעשה כן ומי פירות עם מים הוי לכמה פוסקים דאורייתא ועינין בנוב"ק חא"ר"ח דדעתו דלהסוברים מי פירות עם מים הוי נוקשא דאורייתא גם דעת רש"י הובא בטור סי' תס"ב דמי פירות לבר נמי הוי חמץ ונהי דלא קי"ל מ"מ בצירוף דעת הנ"ב ובצירוף הסוברים דנוקשא דאורייתא הוי כמה פסקות לאיסורא גם בזה יפה כתב ר"מ דהקמח חמץ נמור בעצמו דדרך ללתות החטין ועינין במג"א סי' תנ"ג ובחי' דבשל כרכים ודאי הוי חמץ לכך יפה עשה ר"מ והוא דין ברור :

פ"י רנ"ג. בנדון מכירת חמץ אם לא פירש איזה מין רק כתב שמוכר

כל החמץ. הנה בפמ"ג אר"ח מבואר דמהני ובמק"ח כתב בפשיטות ל"מ ובקונטרס קנין עולם לספרי נ"ז כתבתי דהעיקר כהמק"ח וח"ו לומר דזה הוי מכירה ובודאי החמץ אסור אה"פ ואין לו היתר רק לבטלו ברוב כדעת תשובת פנ"י :

פ"י רנ"ד. ע"ד הסובין והקמח יפה הורה לא

מכניא ברין הראשון שצוה להפקירו לחץ בע"מ וזכה בו הנכרי או בע"מ ודאי יפה הורה כפי מ"ש בתשרי פ"י הובא בפמ"ג

כותב שטי"מ להנכרי ופורט כל מין ומין וכן הקרקעות כותב כל מקומות החמץ ובסכום ידוע ור"מ חו"ק בזה ד"ל דלא סמכא דעתא דהוי כאין מינו ידוע. הנה ז"א והנה אם אין הרב מוסר שטר הרשאה שלו אל הנכרי הקונה בלא"ה אין המכירה כלום דחתימת השליח על שטי"מ וכמ"ש גם במק"ח כן וכן מסתבר דבזה ודאי לא סמכא דעת הקונה דהרי בעלי הקרקעות יכולין לשחוק בו ואולי יכבוש השליח שטר הרשאה שלו ולכך לא הוי מכירה אבל אם מסר לו גם הרשאה שלו ודאי מהני דאינו דומה לאין מינו ידוע דהתם אין ידוע מה הוא בזה לא מהני מה שהיה יכול להבחינו מה הוא אבל אם ידוע מינו מה הוא רק שאינו ידוע אם טוב או רע כל דיכול ה"י להבחינו הן מטלטלין הן קרקע בזה סמכא דעתו ועיי"מ"ש בסמ"ע ס' ר"לב בדבר שהיה יכול לנסותו ולטעמו המוכר מ"כ לו סתם אפילו אם נמצא רע א"י לחזור בו עיי"ש ומכ"ש באינו רע דסמכא דעתו הוי ואף דאין הנכרי קורא השטר מכירה כיון דבידו הוא ליתן לאיזה ישראל לקראו הוי סמכא דעתו ומהני. והנה עצה של ר"מ שכותב דמי המכירה כפי אשר ישומו הבקיאים לכאורה לא ה"י נראה לי עצה זו דהרי לא סמכא דעתו דלמא ישומו הבקיאים יותר ממה שהוא היה רוצה ליתן בעדם אך נזכרתי שבח"מ סימן כ"ו מוכח להיפך דבזה הוי מכירה וסמכא דעתא אך מ"מ אין נראה לי מנהגן דשם מיירי דמפרש כמו שישומו שלשה או ארבעה בזה מוכח דהכונה איזה שלשה שיהיה בזה סמכא דעתא של הקונה אבל אם אומר סתם בקיאים לא סמכא דעתא דיוכל המוכר לומר דאלו שירצה הקונה אינן בקיאים והוא רוצה באחרים גם אולי יאמר שרוצה בהרבה בקיאים ואם כי מדינא סתם בקיאים הוי שנים זה מדינא אבל הקונה ובפרט נכרי אינו ידוע זה חושש אולי יאמר המוכר כי רוצה בהרבה בקיאים לכך אם יעשה עצה זו ופרש כפי אשר יאמרו ב' בקיאים או ב' בקיאים או מהני כנלפנינו :

ס' רנ"ד. שא"לה בחשוד ודאי על כל עבירות שכתורה ובימי

הפסח נסע הוא ואשתו והשאיר נברית מוגנת ובמוצאי פסח לקחו בני העיר שפרים לחמץ בו עיסות ונדוד ואסר הפת באכילה ולא בהנאה ; תשובה. יפה הורה כי מ"ש ר"מ מחמץ של ע"ע שמוטר מפני שהם מחליפין ומן הסתם כתב שטי"מ ז"א דעיין בח"י דבזה"ל דינם כעובדי להכעיס גם יש בזה קצת הפסד ממתן כתיבת שטי"מ ומה שאריך אח"כ להוסיף להנכרי כשיחזור ויקנה הימנו גם אף אם מ"כ לדעתי העיקר כהתב"ש דל"מ המכירה דהוי ערמה וכמ"ש בקנין עולם רק מהני מ"כ הביטול ורשע כזה ודאי אינו מבטל ואם ביטל הוי כעין סליחה ולא מלכו להיות בג"ד דלא ניחא ל"י לכך לא מהני באיש כזה המכירה וגם אף אם מ"כ אף להחולקים על התב"ש היינו באיש כשר דלא הוי ניכר הערמה מתוכו אבל באיש רשע עובר עברה להכעיס הערמה ניכר מתוכו ועיין בב"ב גבי המוכר שור ונמצא נחנן מוכח משם דין הקונה מה הוא הוי אומדנא על הקני מה הוא אם כן ה"נ מן המוכר מה הוא ניכר הכונה ובזה ניכר הערמה וזה ודאי ל"מ לכך יפה הורה לאוסרו באכילה. ומה דהחירו בהנאה למכרו לנכרים היות כי ה"י הפ"מ יפה הורה כיון דדעת המהרש"ל הובא במג"א ס' תמ"ב דדבר המעמיד בטל ודעת רבינו יעקב הובא במג"א שם דאף בדבר המעמיד

לא

ס' רנ"ו. בנדרין שטי"מ שכתב אחד בשליחות בעל החמץ

הוא עצמו החתים שמו עליו. הנה זה מפורש במק"ח ה"פ דחתימת השליח לאו כלום הוא ואין צורך לפלוט דברי ר"מ כי אף אי נימא דמדצ החמץ ה"י מועיל השליח דהקנה לו החמץ ע"ש

הלכה כדברי המיקל ולכן תינוק שנשבה בין הנכרים או זרע מומרת דמיום הוולדו הוי בין הנכרים הי לר"י ור"ר אונס גמור והלכה כמותם בחמץ שעשהים אי"כ חמץ ידדהו נוה שרי לאהה"פ אי"כ לו היא דלגבי המוכר לא הוי אונס מ"מ להמומרת הוי אונס ומותר אהה"פ ובפרט דבאמת ביטל רק ר"י ס"ל בירושלמי דאסור מכה הערמה והרי ר"י ס"ל בש"ס דילן בתינוק שנשבה דהוי אונס ואי"כ פמ"ג מותר לר"י הוי אונס ומותר מכה המומר ולרב ושמואל דס"ל דלא הוי אונס י"ל דהם לא חיישי להערמה וכיון דישראל ביטל ומכר לא נהי דהקונה הוי מומר מ"מ כיון דלדידהו לא יתי של המומר אסור בהנאה הוי מכירה בטעות דאם ידע שהיא מומרת לא ה' מוכר לה וזה הוי אומדנא דמוכח טובא אי"כ נשאר של הישראל והוא ביטל ומותר לאהה"פ כן ל"ל לצדד להקל מיהו משום חומרא דחמץ ימכרנו רק לנכרים ויראה שימשך הנכרי תחלה הי"ש ואח"כ יקבל הדמים וכל מה דאפשר לעשות בהתירה יעשה גם כיון דהי' רוב היתר ברואזא"ע כתבתי בתשובה להיתר בזה אהה"פ אף אם הי' התערבות ק"פ אם לא הי' בו כזית בכא"פ ובפרט כשביטל :

ס"י ר"ס"ב. בדין עכרם שהביא דורן הביא בב"י דעת הרא"ש דצריך שיאמר

בפירוש שלא יקנה לו רשותו והסור כתב דאף בלא אמירה הרי איסורא לא ניהא ל"י דליקני עיי"ש בס"י תמ"ח ונלפענ"ד דדברי הרא"ש נכונין דאינו דומה איסור חמץ לאיסור דע"מא כיון דקיי"ל דחמץ בלא"ה אינו ברשותו של אדם ואעפ"כ עשאו הכתוב כאלו הוא ברשותו להתחייב עלה ובארנו מכבר דהלכל כך הוא דכל שבלאו איסור חמץ ג"כ לא הי' כשלו אינו עובר עליו בב"י אבל אם לולי איסור חמץ הי' שלו רק שאיסור החמץ גרם שלא יהי' שלו בזה עשאו הכתוב כאלו הוא ברשותו ואי"כ לפ"ז בשלמא בחמץ של אחרים ממש אף אם לא הי' גאסר מכה חמץ ג"כ לא הי' כשלו דהוא איסור דלא קנאו בזה אינו עובר עליו בב"י אבל באם הקנה לו הנכרי החמץ ואז לולי איסור החמץ וד' הוי שלו דחצרו זכתה לו ורק מכה דהוא איסור חמץ לא זכתה לו דאיסורא לא ניהא ל"י אי"כ רק איסור חמץ הוא דגרם לו שלא יהי' שלו ואין בזה בין חמץ זה לחמץ שלו דגיב אינו ברשותו ועשאו הכתוב כאלו הוא ברשותו כן גמי בזה ואין דומה

לשאר

לא קניס רק כיון דאינו בעין לכך כדאי הם לסמוך עליהם להתירו בהנאה וגם י"ל דמה דאסרינן דבר המעמיד היינו במה דאסור עד ס' אבל במה דלא בעינן ס' רק די ברוב גם מעמיד בטל והרי המנ"א הביא דרוב הסוקים ס"ל דחמץ שעשהים בטל ברוב לכך י"ל דגם מעמיד בטל גם יש לצרף אם הי' הקונה הנכרי לוקח החמץ תחלה לביתו או לידו ואח"כ משלם הדמים וכמ"ש ביריד ס"י קל"ב לכך מכל זה יפה התיר בהנאה במקום הפ"מ : ס"י רנ"ט. ומה דהתיר הקסח מקאקאריזים שנחמץ בשמרים הנזכרים בשאלה הקודמת ג"כ יפה התיר דבזה אינו מעמיד ואינו חיימוץ רק סרחון ואין עליו תורת מעמיד ובטל ברוב לרוב הסוקים :

ס"י ר"ס. ומה ששאל בכפרי שהוגד לו שנתן סובין לבהמתו

בשעת החליב' בפסח יפה אסרו לדידן דודאי לותתין החטין וחולין במצוי חס להזכיר אף להשהות סובין בפסח מ"ש להאכיל לבהמתו וסובין שלנו הרבה קמה יש בהם עדיין ובודאי מחמיצין ולא על סובין שלנו כווננו הראשונים ועוד אף אם אינו מחמץ עכ"פ הם עצמן חמץ ולכן אסור ויסקר פי המתיר : ס"י ר"ס"א. שאלה בא' שמכר ראזא"ע סמינים שונים לערלית ובתוך

הפסח נודע שאם אמה היתה מומרת וא"א עתה לבטל ברוב דהוי דברים יקרים וא"א לעשות הרבה מהם : תשובה. ל"פ הח"י בספר ת"ש דהיכי דהוי אונס גמור מותר לאהה"פ גם בזה יש להקל דהרי כאן כיון דביטל רק דגורנין אטו לא ביטל וחזינן דרצה למכרו ומה לו אם ימכור לערלית ממש או למומרת אי"כ בזה לא שייך גזרה זו וכיון דביטלו ולא עבר בב"י יש להתירו לאהה"פ ושל המומרת לא הוי דהוי מכירה בטעות כמ"ש בתשובה ועוד אף אם לא יהא אונס גמור להמוכר מ"מ להנכרית הקונה לו יהי' דמדינא יש לה דין מומרת מ"מ כיון דפליגי בפ"ז דשבת בתינוק שנשבה בין הנכרים דר"י ור"ר ס"ל דסטור דהוי אונס ורב ושמואל ס"ל דחייב דהוי שוגג ונהי דהרמב"ם בה"ל שגגות פסח כרב ושמואל מ"מ כיון דחמץ קיל דהרי לדעת המנ"א בטל ברוב וכן הסכימו האחרונים אי"כ קיל היא משאר איסורין אי"כ דומה למה דקיי"ל בערלה כל המיקל בארץ הלכה כמותו בח"ל וכן הלכה כדברי המיקל באבל כן הי' לענין חמץ שעשהים

בעוה"ב אין זה הנאה כן הי"ג בזה ומהו כיון דע"י שכן זה יפסיד שכרו לעוה"ב אין זה משתכר באה"ג ולא שכן שבת כנלע"ג:

סי' ר"ס"ד. שא"ל באחד ששכח בע"ט ליתן השט"מ לנכרי והכסף נתן קודם זמן

איסורו והשט"מ נתן עד אח"ז איסורו והשיב ר"מ למסור השט"מ עדיין וסמך ע"ד הסוברים דעד

הלילה אינו עובר בכ"י רק בעשה דתשביחו והנוב"ת העלה דמה דחמץ אינו ברשותו ועשאו הכתוב

כאלו הוא ברשותו היינו רק אם לא הוציא החמץ לרשות נכרי קודם הלילה אבל אם זכה בו הנכרי

קודם הלילה אינו עובר וא"כ נהי דהחמץ אינו ברשותו למכרו מ"מ החצר יכול למכרו עדיין וממילא

בא החמץ המונח שם לרשות נכרי והוי כאלו הוציא החמץ מרשותו ובשביל מה דעבר בעשה דתשביחו

אינו נאסר בהנאה עכ"ת. לא טוב הורה בזה לא מבעיא למסור לו השט"מ הראשון שכתב בו שמוכר

לו החמץ ג"כ א"כ לא מבעיא דאיסורא קעביד דמוכר איסורי הנאה רק גם י"ל דהמכירה בט"ל להקרקע

ג"כ ד"ל דהוי גילוי דעת שלא מוכר לו הקרקע רק להקנות בו גם החמץ ואם החמץ לא הוי בר

מכירה בט"ל מכירת הקרקע ודמי לקני את וחמור וגרע מיני' דהתם אין טעם לתלות זה בזה אבל

כאן י"ל דלא הקנת לו הקרקע רק עבור שיקנה בו החמץ ובלא"ה אינו מוכר לו גם הקרקע רק

אף גם אם יכתוב לו רק שט"מ על החדר נמי לא מהני דמיש הנ"ב דאם בא לרשות הנכרי אינו עובר

עליו היינו רק אם הגביה הנכרי וכוון לקנותו אבל כאן במה קנה הנכרי אם לא ע"י חצרו לא מבעיא

הסוברים דאין דין חצר לנכרי ודאי לא קנה ואף דיש דעות דחצר קונת לנכרי וכתבתי בכמה תשובות

דנראה כן מ"מ הרי דעת כמה דאין חצר לנכרי וא"כ הוי ס"ס דלמא כהסוברים דעוברין בב"י משש

ואת"ל דאינו עובר עד הלילה דלמא אין חצר לנכרי ועוד בלא זה אף אם יש חצר לנכרי מ"מ

היינו דוקא במה דעבידי דאתי או אף בלי עבידי אם מכוין הנכרי לקנותו אבל כאן הרי הנכרי יודע

ממנו ואינו מכוין לקנותו דידוע דהוי רק דרך הערמה ובשלמא במכירת חמץ נהי דאין הנכרי

מכוין לקנותו מ"מ מהני מכת דעת אחרת מקנה ואף דאין שליחות לנכרי כתבתי בתשובה דכאן מהני

מכת דע"י מה שוכה הנכרי בהחמץ נתחייב הנכרי בדמיו א"כ הוי טובה גם להמוכר והוי כשתימן

ובזה

לשאר איסורין דעלמא דאמרינן איסורא לא ניתא ל"י דהתם לא עשאו התורה כאלו הוא ברשותו לכך

אולינן בתר דין ממון דעלמא משא"כ בחמץ לכך בעינן שיאמר בפירוש שאין רוצה שיקנה לו רשותו

ואו לולי איסור החמץ ג"כ לא הוי שלו כיון שמוחה בפירוש לכך בזה אינו עובר עליו כיון שאין איסור

חמץ גרם לו זה נראה דעת הרא"ש ולפ"ז בדין של הח"י שם בדין אם קנה חטין מהנכרי ומצא

בהם חמץ דמותר להחזיר לו המעות דהוי מקח טעות אינו לרצת הרא"ש דכל שלולי האיסור הוי

כאן קנין שוב הוי כשלו ואסור ג"כ לדעת הרא"ש מיהו כיון דמלתא דרבנן שומעין להקל לכך אם

נשתאה על לאהתי"ם מותר אבל בפסח עצמו דהוי דאורייתא יש להחמיר כדעת הרא"ש ועיין בחיבורי

מכבר הבאתי דברי הפ"מ דכל שגולד הספק בפסח אסור אף לאהתי"ם עיי"ש ונ"מ מזה כמה דינים :

סי' ר"ס"ג. שא"ל ה"ה השומר ומקבל שכר בשמירת התבואה שלא

יגבוו וה"י בתוכם חמוצים : תשובה. נראה דמותר כיון דהחמץ ניכר ואפשר להמריד האיסור מן

היתר א"כ לא נאסר ההיתר ע"י האיסור וההוא לחודי' קאי וההוא לחודי' קאי וא"כ השכר שמקבל

הוי עבור ההיתר ואינו מקבל יותר עבור מה שיש בזמן האיסור לכך יפה הורה להיתר אבל בשביל

שמירת האיסור לבד ודאי אסור לקבל שכר ועיי"מ"ש בחבורי ה"ה"ם תשובה להיתר היכא דשומד בחנם

עיי"ש. ומדי דברי בוח אוכיר מה ששמעתי מקשים בשם הגאון ר' עקיבא איגר ז"ל דהאיך מותר

לקברנים לקבל שכר ממתים וה"ה דקשה נמי ממשמרי המת איך מותרין ליקח שכר ואפשר דמכח

עת לעשות לה' התירו וכן שלא יהי נמצא מי שיעשה זאת בהנחם לכן התירו כן כמו דהתירו הרבה

דברים כן גם י"ל דלצורך מצוה שאני כמו דיש שכר שבת כה"ג עיין בה"ל שבת סי' ש"ו כן י"ל

בזה דלא אסרו להשתכר באיה ר"ק אם הוי העסק דבר הרשות אבל אם הוי דבר מצוה לא נאסר

להשתכר בא"ה ואפשר לומר עוד בטעמו דהיכי דהוי דבר מצוה אם לא יקבל שכר יהי' לו שכר

מן השמים א"כ ע"י קבלת השכר מפסיד שכר המצוה א"כ הוי ההפסד מרובה על השכר לכך אין

זה שכר שבת וה"ה דאין זה משתכר בא"ה דמפסיד הוא בקבלת שכר זה ושכר שמים לא נחשב משתכר

בא"ה כמ"ש הרשב"א לקנין מללה"ג דאף דהוי שכר

ובזה יש שליחות גם לנכרי דשותף עדיף משאר שליח כדמוכח בפ"ב דקדושין אבל אח"כ איסורו דאין החמץ ברשותו אי"כ ליכא דעת אחרת מקנה ודאי לא נעשה החמץ ברשות נכרי ולכן אין זה תקנה רק התקנה המפורש בפמ"ג להוציא החמץ לרה"ר ואם יבוא הנכרי ויזכה בו או יהי מותר אחה"ם ובלא"ה אין לו תקנה בפסח רק אם עבר ושהא יבטלנו ברוב כמ"ש בתשו' פ"י :

ס' ר"ס"ה. שא"ב באחד ששכח למכור בע"פ שני מאות קבין י"ש ונזכר בדבר כמו ג' שעות אחר חצות היום וכאשר הגיד הדבר לפני אנשים אמרו לו דימקיר את הי"ש בהפקר גמור וענה להם איך יוכל להפקיר סך מרובה כזה והלך ומכר לנכרי את הי"ש אחר חצות בשטר ואדרויף כנוחו והי"ש קנה מהאדון בקאנטראקט באופן המועיל והי"ש עומד בבית האדון על אחריות האדון ולאדון יש לו הרבה י"ש יותר מזה שמכר להישראל והשואל אומר שלא יקבל כלל אצל האדון הי"ש שיש לו מכבר רק מהי"ש החדש שילד האדון אחה"ם שלא הי' בעולם כלל בימי הפסח והדבר הוא הפ"מ וכו' :

תשובה, הנה האומרים לו להפקיר ותשובתו להם חרעו את כחן כי הנה המכירה אחר כמה שעות אחר חצות אינו כלום כי אינו ברשותו כיון דעכ"פ עובר בעשה דתשביטו וההפקר הוא נכון כמ"ש בפמ"ג אך זה להעמידו בחוץ ממש שיזכה בו נכרי באמת אז נהי דהפקר אינו מועיל כיון דאינו ברשותו מיהו כיון דזכה בו הנכרי קודם י"ם דלא הי' עדיין דלא הי' למה פוסקים הי' מועיל להתירו אח"כ אבל בזה דהי"ש לא הי' בביתו ולא הי' יכול להוציא בחוץ ממש שיזכה בו נכרי ודבורו הי' כלא הי' והנכרי האדון לא זכה בו חדא דיש דעות דאין חצר לנכרי ואף אם יש חצר עכ"פ בזה לא הי' עבידי דאתי ולא זכה לו שלא מדעתו ואם לא הי' אומר אין אפקיר סך רב כזה או עכ"פ לא הי' חזרה מן הביטול ואז הי' לו לסמוך על מה דמדאורייתא בביטול בעלמא סגי רק מדרבנן צריך ביעור ויש לדון אם הי' שונג גמור וכמ"ש בתשו' תורת השלמים אך בזה כיון דחזרו ואמר איך אפקיר סך כזה אי"כ חזר מן הביטול ועובר בב"י ולכן הי' נראה דודאי אסור בהנאה רק כיון דבידו ליטול י"ש אחר ויהי' רק חליפי חמץ זה קיל יותר ובפרט כיון דתחלה הי' נשאר הי"ש ביד

הנכרי כי כבר הוא בידו ואח"כ יטול הוא הי"ש של היתר ובוה מותר אף למחליף כמ"ש המג"א ס' תמ"ג ואף דשם לא הותר רק אם הנכרי קונה לעצמו אבל כאן קרוב הדבר שימכור האדון אח"כ לישראל החמץ שהי' של ישראל הוה והוא אסור בהנאה מי"ם היות שהוא הפ"מ כדי לצרף דעת ר"ת דבחמץ של ישראל שקיבל עליו הנכרי אחריות מותר וגם לצרף דעת הסוברים דישראל מנכרי אינו קונה בכסף והקאנטראקט מטלטלין לא בני שטרא גינהו ובצירוף י"ל כיון דביטול מטעם הפקר זכה בו הנכרי מיד בשעת הביטול וכהסוברים דיש חצר לנכרי וכמ"ש בקונטרס קנין עולם בראש ספר נדרי וריון ח"ב ואף דלא ידע בו הנכרי קונה שלא מדעתו י"ל דבחמץ דדרך כל אדם לבטל החמץ הוי כמו עבידי דאתי וכיון דזכה בו הנכרי בשעת הביטול אף דחזרו בו אח"כ לא הי' בידו לחזור בו וא"כ כיון דמן התורה לא עבר בב"י ואינו רק איד"ר ובדרבנן יש לצרף דעת התורת שלמים בה"י אונס ממש כגון דא שלא הי' החמץ בתו-וברשותו לכך שכח והי' כאונס לכך מכל הלין טעמא נראה דמותר ליקח י"ש אחר עבדו מ"מ אם יודע לישראל הקונה מי ירצה לקנות הי"ש שלו מתיוב לתזהירו שלא יקנהו מן האדון ואם יקנה מי שאינו יודע ה' הטוב יכפר :

ס' ר"ס"ו. רח"ו בס' ת"ג כתב שאם נתן לו הנכרי חמץ שנעשה לאחה"ם או דמים מותר לו ליטול כמ"ש בס' תמ"ג דחליפי חמץ מותרין עי"ש ולפענ"ד ז"א לפמ"ש בחבורי דמוכח מדברי הרשב"א בטור דאף אם הגובר נתן לו הדמים אסורין דהוי כמחליף לכתחלה אי"כ ה"ה נמי הנכרי השותף לא עדיף מגובר לפי הטעם שכתבתי כיון דדרבנן ליתן ככרות אי"כ אם רצה הישראל יכול הוא שלא לקבל מן השותף דמים רק ככרות כיון דעוות מדרך השותפות לכך אם יקבל הישראל הדמים הי' כמחליף כעת לכתחלה לכך אף דמים אסור לקבל מהם בחבורי שכתבתי ש"ל שיש בזה פלוגתא בין רש"י להרשב"א אך לדינא נראה דאף פעות או ככרות אחרים שנעשו אח"כ אין לו לקבל לכתחלה גם דברי הח"ש אין מובנים דלפי דבריו למ"ל חמץ שנעשה אחה"ם אף אם נתן לו חמץ אחר הנעשה בפסח כל שאינו הככרות עצמן שנאמו בתירו לא זכה בהם בפסח ולא נעשה שלו עד זמן שנתנין הם

לו חמץ של נכרי שעשה'ם מותר איכ אף חמץ אחר הנעשה בפסח מותר לקבל ל'פד' החיי מיהו לפמ"ש אין לו לקבל חמץ אחר כלל או דמי: ס' רס"ז, רב"י בסי' תניא הביא דעת ר' יחיאל דס"ל כלי עצם איצ הגעלה

דלא מצינו כלי עצם שבלוע והקשה עליו מכלי מדין דמרש"י כלי עצם וכו' ולכן החמיר הרמ"א בסעיף ח' להצריכו הגעלה, ולכאורה לא הי' רא"י מכלי מדין לחמץ בפסח להסוברים דחמץ נקרא התירא בלע וכמ"ש הרמ"א בסעיף ד' ובר"מ בשם א"ר אהרן דחמץ הוא התירא בלע ואיכ המעיין בחולין ק"רא גבי צנון שחתכו בסכין בשר מותר לאכלו בכוחה וקערה שלמה בה בשר אסורה מכח דההוא התירא בלע וההוא איסורא בלע ועיין בתוס' שכתבו דלאו

מכח ג"ס בר ג"ס אתי עלה דאב"י לטעמי דחשיב ל"י ג"ס גמור ואעפ"כ מתיר מכה דהוי התירא בלע ואיכ נהי דשם דוחה רבא דמי"ש התירא דהוי התירא דאתי לידי איסורא מ"מ היינו דוקא בבית כיון דעכשיו תיכף אם תצרפו לבשר או לחלב אסור הוא לכן הוי כאיסורא בלע אבל ברבד שהי"ם הוא 'מות' ואין חל איסורו עד למחר זה שפיר נקרא התירא בלע וכדמשני ר"א בסוף ע"ז דבשעת איסורא ליתא בעיני' איכ ה"ג חמץ בפסח להסוברים דהוי התירא בלע י"ל דכלי עצם עדיף וכמו דס"ל לאב"י בצנון אף לרד"י הוי טעם גמור ואעפ"כ בהתירא קיל ומותר כן נמי בכלי עצם בחמץ להסוברים דהוי התירא בלע קיל ל"י מאיסור ממש ולכן במדין דהוי איסורא בלע הצריכו הכשר ובהמץ איצ ולדעת'י לא הוי צריך הבי' להקשות מכלי מדין דשי"ס מפורש הוא דעצם בלע בסוגיא דזרוע בשלה דקאמר שם מ"ד בסמ"ך סבר בשר ועצמות בהדי בשר ועצמות משערין. ומ"ד מאח סבר בשר בהדי בשר משערין ומוכח שם בפרש"י דרק בזה מחליקין את עצמות הזרוע מצטרף לאיסור או לא אבל עצמות היתיר דאי מצטרפין עם היתיר לסייע לבטל ואיכ מוכח דעצם בולע דאם אינו בולע איך מצטרף לבטל וזה הוי הוכחה ברורה דעצם בולע ואיכ משיטא כיון דבלע הדר פל"ט דצריך הכשר אך לפמ"ש גם מהא ליכא ראי' דשאני ההם דאיסור הזרוע ל"ז הוי כמו איסורא בלע לכן בלע גם העצם ולכן מהני אף לקולא לסייע לבטל כיון דאם לא הי' כאן שיעור לבטל הי' אף העצם נאסר דבאיסורא בלע גם העצם נאסר איכ

גם הוא נכנס בספק ולכן אם יש כח לבטל מסייע לבטל אבל בהתירא בלע לא נבלע בעצם כלל וי"ל דבחמץ איצ הגעלה מיהו כיון דהרמ"א חושש לעיל להסוברים דחמץ הוי איסורא בלע לכן שפיר פוסק הכא דכלי עצם צריך הגעלה אך באם אירע בדיעבד שגשחמש בו בלי הגעלה בתוך הפסח בפרט לאחר מע"צ כיון דיש כמה פוסקים דנטלי"ם מותר גם בפסח וכאן יש עוד מעלה דר"י ס"ל דכלי עצם איצ הגעלה כלל ואיכ הכא בחמץ דיש עוד צד לצרף דהוי התירא בלע אם יש בזה גם הסי"ם ומניעת שמחת יר"ש יש לצרף כל הגי טעמי ולהקל בזה לדינא :

ס' רס"ח, במ"ש השי"ע בסי' תניא סעיף י"ד כסוי של ברזל וכו' צריך לבן כתב הטור שאם אפו בו בצק צריך לבן וצ"ל דמייירי במקום שאין דרכן לאפות עליו בצק לכן איצ ליבון רק בידוע שאפו עליו אבל אם דרכן לפעמים לאפות עליו אף אם אין ידוע שאפו עליו צריך לבן לשיטת הטור וסייעתו דס"ל כדעת האבן עזרי' לעיל דלא אזלינן בתר רוב תשמישו וצריך הקערה הגעלה וכתבתי בהירודשי שאף בפסח אם נשתמש בו בכ"ר צריך הגעלה וה"ה נמי בזה וכן משמע מלשון הב"י כאן מ"ש בדעת המרדכי דאם דרכן לפעמים בכך צריך לבן ונראה לדינא כמו בקדרות לעיל לענין הגעלה בכ"ר מיהו נראה דאיצ ליבון רק באם נאפה אצל האור ממש כדרך התנורים שהי' בזמן הראשונים וכן לקמן בסעיף שאח"ז בכונה נקט פת שאופין בכירה שבכירה אופין בשעה שישנו גם לאש ממש והוי הבליעת ע"י האור אבל בתנור שלנו שגורפין כל האש ממנו ולא נשאר רק החום לבד לא נחשב בזה תשמישו ע"י האור דאף דמחבת חשבו קצת לתשמישו ע"י האור כיון שהוי בלי אמצעי שלמעמים מתייבש השומן היינו כיון שהוי על האור אך בתנור שלנו שליכא רק חום לבד ואינו רואה פני האש אף שהוי בלי אמצעי לא נחשב תשמישו ע"י האור ודי בהגעלה בכ"ר שאינו ע"י אש ממש כמו התשמיש שלא הי' ג"כ ע"י אש ממש ודומה ממש לאם הי' ע"י האור אך ע"י אמצעי ואפשר כיון דאיא לגרור כל האש ממנו רק שנשארו בו גחלים ע"ש רוב לכן נחשב תשמישו ע"י האור ממש מיהו באמת י"ל כיון דאין גחלים נוגעים בגחלים ואף אם ברחוק מהם מונח קצת גחלים לולי חום התנור

יכול להגיעל עד הפסח דאו חמץ במשהו ואינה מועיל הגעלה נראה דוקא אם הי' בן יומא בשעת הגעת זמן איסור חמץ מן התורה אבל אם הי' בשעת חלות איסור חמץ אביי מותר להגעילו אף בפסח כיון דנפסח קודם ומנו הוא כנפסל מאכילת אדם וחרכו קודם ומנו די בנפסל מאכילת אדם לכך נהי דייא דבאכילה אסורה מי' לא גרע עכ"פ

סחמץ נוקשה דהוי בסמך וכה"ג מותר בהגעלה בפסח דלא שייך דהוי במשהו דכאן הוי בסמך מיהו זה יהי' תלוי בבי' הטעמים של הרא"ש במה דלא גורינן בהגעלה אביי אטו בי'. דטעם אחד דאף בב"י מותר בדיעבד. וטעם ב' דהבא להגעיל אינו טועה ולכך להך טעמא דבדיעבד אף בב"י מותר כאן אסור בב"י אף בדיעבד מכה משהו דאף דהוי דרבנן מי'מ באיסורי דרבנן ג"כ גורו אביי אטו בי' לכך אף באב"י אסור מכה גזרה אטו בי' אבל להך טעמא דהבא להגעיל אינו טועה אף בזה מותר באב"י וכיון דעיקר איסור משהו דרבנן הי' ראוי לחשבו פסק דרבנן ולהקל טעמם השני להגעיל אביי בפסח אם הי' קודם זמן איסורו אביי אך למפ"ש במקרא בדרך הדבא בבבאור דעת הרמ"א דמתמיר כדעת אה"ע וס"ל דגורינן בכל דוכתא אביי אטו בי' ולא ס"ל כטעם השני של הרא"ש אי' גם בזה יש להחמיר. מיהו דאפשר לומר דהרמ"א עצמו לא חשש רק מכת דהוי מן התורה אבל בדרבנן מודה דסמכינן לקולא ומהני באב"י קודם שש כנלפע"ד. ובהשמטות ס"י תמ"ז כתבתי להקל בלא"ה אם הי' עומד ופגום :

ס"י ער"ב. נלפע"ד אם באים להכשיר כלי הנקרא שאפע דיש בו כמה מפלות זו למעלה מזו דיש להגעיל כלי שלצד מטה מטה ויתחיל מלמטה למעלה דאם יתחיל הגעלה מלמעלה אז ירדו מי הגעלה על הנך שלמטה ומלכלכין אותם ושוב יצטנן אח"כ מי הגעלה שיגעיל בהם כמ"ש המג"א והח"י בס"י תנ"ב דצריך להיות מנוגבין שלא יצטננו המים וכאן אם ירדו עליו מי הגעלה יצטנן בנתיים ולא יועיל הגעלה כלל להפליט ולכך יתחיל מלמטה ואף דכשיגעיל אח"כ למעלה ירדו מי הגעלה למטה אין חשש בזה שיובלעו מי הגעלה כיון דהוי אביי גם נפסק הקילות וכבר כתב הח"י שבדיעבד אף אם לא שטף אין לאסור ולא היישינן שיבלע ממי הגעלה ואי' כמ"ש שאין לחוש לשאר המקומות שירדין עליו מי הגעלה אבל אם יעשה להיפך

לא הי' נאפה ע"י הגחלים ואפשר שאף לחמם לא הי' הכלי מתחמם ע"י הגחלים שמונחין חרוק ממנו ועיקר האפי' ותחום הי' רק ע"י חומו של תנור ולא ע"י טעם גחלים הנשארים בצדדין לכך י"ל דלא נחשב השמישו הי' האור בזה לכך נראה דעכ"פ מדיעבד ובהר"ם יש להקל כה"ג אם נשתמש בו ע"י הגעלה לבד :

ס"י רש"ט. שאלה' בנביע של יי"ש אם מהני הגעלה : תלפ"כה. ודאי מחבי הגעלה דוקא בנשתמש בו יי"ש בקביעות לא מפני הגעלה אבל לא מה ששתמששו בו כל פעם רק לשעה וכיוצא בחילוק זה מבורא בהל' יי"ג לעני' בלי יין לכך הדבר דמהני להו הגעלה : ס"י ע"ר. בנדרין אם עבר ולא רקד הקמה דעת הח"י בס"י תנ"א דאסור המק"ח חולק עליו ולדעתי נראה להקל טעם אחד כיון דאנו עושין המצות דקות מאד ומירדין אותם אינו מצוי שלא ירגישו אם נשאר שם חטה שלימה או שבורה ואף דעל דרך המיעוט אפשר להמציא אף הרי באמת אנן לא חוינן ריעותא דק לחוש מכה דמצוי להיות שם חטין אי'כ אם נישאר רק למצוי הרי אם הי' שם מצוי הוא להרגישן בשעת הרידוד לכך מותר בדיעבד. אבל אם אפו ממנו מצות עבות בזה נראה לאסור כחתי' דמה שבתוכו הוי כעצמים בבטן המלאה לכך יש לחוש שפיר למצוי כנ"ל להכריע להלכה בדקת להיתר ובעבות לאיסור גם ראיתי שהא"ר מיקל בזה אך מ"ש שם רא"י מפה דמותר ללוש העיסה בסובין ומורסין שבה דבריו תמהוין דמה רא"י טובין ומורסין לחטין שלמין דסובין ומורסין אין עבין לקבל לחות וחמוץ בפנים ולהם מועיל העסק לבטלן מחימוץ כל גוף העיסה אבל בחטין שלמים הנשארים בתוך המצה הם שואבין לחות המים לפנים ומתחמצין ולהם אין מועיל עסק הידים כיון שהם עבין ודבר גוש ואינו דומה לדלף תורד דשאני דלף מעסק הידים שאינו גדול כל כך ובמ"ש בשעת האפי' חום האש אינו שולש בו כי'כ בפנים ומתחמץ בפנים משאי'כ בסובין ומורסין ומיירי שנברק שאין שם חטין שלמים רק סובין ומורסן זה מותר בדיעבד מיהו דינא נראה להקל כנ"ל :

ס"י רע"א. במ"ש בס"י תנ"ב בהגיה דאם לא הגעיל קודם זמן איסורו

מחמיצין וקשה מה בכך ניהוש שהרוק של העכבר נבלע בהחטה ואח"כ כשהי' נילוש במים יהי מ"ם עם מים שהרי כבר נבלע בו מ"ם אלא ודאי כיון שכבר אין המ"ם בעין שכבר נבלע בו ונתייבש שוב אינו מחמיץ אף שיבא אח"כ למים וה"ה בהנף בצלים הרי ע"י הסחינה יתערב ויבלע בהקמח ולא יהי' בעין שוב אין חשש אף אם יבא אח"כ למים וכן אין לאסור מכה דהוי דבר חריף דמה בכך הלא עיקר איסור של דבר חריף הוא מכה דהוא חם ומחמם האיטור ולפי' נראה דהרי במים שלא לנו שנתערב במים שלנו קי"ל דבטל וכתב הבאה"ט דדוקא אם נתערב קודם ל"שה אבל בשעת ל"שה לא מהני הרי חוינן חילוק דבשעת ל"שה אינו בטל וקודם ל"שה בטל והרי עיקר הטעם של מים שלא לנו הוי מכה דהוא חם ומחמם העיסה ואעפ"כ יש חילוק בין קודם לאח"כ וה"ה בדבר חריף י"ל דקא

אם נתערב בשעת ל"שה או הוא מחמם העיסה ואינו מועיל ב"י ביטול אבל אם נתערב קודם ל"שה אז הדבר חריף נתבטל בסמ"ך בהקמח ובטל חורשייהו והוי כאלו לא הי' כאן חריף כלל ואינו מוסיף אף אם אח"כ בא למים כ"ג להקל בכל ד"ח אם נתערב תוך הקמח מעט דבטל בסמ"ך קודם ל"שה ואין בו חשש אח"כ ומכ"ש בהנף בצלים שאין יודע שהם הוי ד"ח דע"פ אם יש סמ"ך כנגדן שמתירין החטין וז"ב לדינא :

ושו"ב עיינתי בס"י תס"ב דבחי' ופרי"ח שם והנה הח"י כתב שאף בנתייבש המי פירות תחלה אסור באם בא אח"כ למים וכן כתב בס"י תני"ג ס"ס כ"ב עיי"ש אך הפרי"ח בס"י זה כתב שבנתייבש המי פירות תחלה אין קפידא והביא דא"י מתשובת הרשב"א והרמב"ן מענין אכילת עכבר שכתבתי לעיל ות"ל נתחונתי לדבריו בזה וכתב הפרי"ח ולא כה"ר סרץ שכתב הב"י בס"י תני"ג והוא הרא"י שהביא הח"י בס"י תני"ג עיי"ש וא"כ נראה דדין זה של הבצלים הנ"ל תלוי במחלוקת הח"י והפרי"ח הנ"ל ובשעת הדחק ודאי דראוי' לסמוך על הפרי"ח בפרט דאין הכרח לומר דזה הוי בכלל מי פירות ודוק ובתשובה בשנת תר"ז כתבתי היתר ע"פ בתחק"ס עיי"ש :

ס"י רע"ד. שאלתו בחזק פקדון שביד ישראל חברו שהדין שימתי' עד שעה ה' וימכרנו אם מכרו מקודם מה דינו וכתב שבמק"ח

לחישך להגעיל למעלה תחלה יש חשש בענין גוף והתגעלה שיהי' שלא כהוגן כי יצטננו בו המים מיהו אף געזיל מלמטה יראה להניח אינך איזה דבר על צד שנגעל כדי שלא יגעו בו מי הגעלה וגם אח"כ ישששנו במים צוננין אחר הגעלת העליון כי אולי נתכלך ממי הגעלה ומ"ם אין לגעול צד העליון תחלה אף אם יכסה צד התחתון דלמא אעפ"כ יתלכלך מרטיבת המים העליונים ויאטננו מי הגעלה אח"כ זהו ופי' איסור גמור לכך מוטב להגעיל צד התחתון תחלה וז"ב ונגון :

ס"י רע"ג. עיון בטרו"ט ס"י תנ"ב סק"א דאף בזמן היתר ראוי להגעיל היורה בסוף ב"כ דאין לעשות ג"ס בר ג"ס לכתחלה וראייתו מהסמ"ך יר"ד ותמוה דאין דומה כלל דהתם מבשל הדגים כדי לאכלן בכוחת אי"כ מתכוון הוא על הני"ט בר ג"ס לעשותו ולא נמשך ממילא הוא שעליו הוא מתכוין לבשל הדגים והמה הני"ט בג"ס לכך יש לאסור לעשות כן לכתחלה אבל בגדון זה הרי אין עיקר כונתו בהגעלה זו לצורך היורה רק לצורך הכלים להגעיל אותם והכלים אין להם ג"ס בר ג"ס כלל וכמ"ש הוא עצמו ואף הדיוורה ממילא בולע מן ההגעלה ואין לו היתר רק מכה ג"ס כו' מ"ם על זה אינו מתכוין לכך דומה למה דקיי"ל אין מבטלין איסור לכתחלה מ"ם בלא נתכוין לבטל מותר הי"ג לענין ג"ס בר ג"ס אף דאין עושין אותו לכתחלה היינו בנתכוין לכך שמבשלין בכלי בשר כדי לאכלן בכוחת אבל הכא אינו מתכוין כלל לתקן היורה ולבשל בו איזה דבר רק מתכוין להכלים ולהם ליכא ג"ס בר ג"ס ולהיורה הוי דבר שא"מ לכך נראה העיקר כדעת הב"י דאי"צ לחזור ולהגעיל היורה שנית וז"ב :

ס"י רע"ד. במד"ג נתייבש סביח הוא שנמצא בין החטים מין אחד שהוא קטן כמו חטים והוא רך וכשממזקי' אותו יצא ממנו לחלוחית ונקרא בצלים בלשון אשכנז ויש מחמירין בדבר לאסור החטים ההם למצות באמרם שהם מי פירות עם מים וממהר להחמיץ ו"א שהוא דבר חריף ולפענ"ד אינו נראה כן דמטעם מי פירות אין לאסור רק אם בשעת ל"שה נתערב מי פירות עם מים אבל אם מקודם נתערב בו מ"ם וכבר בשעת ל"שה נתייבש ואינו בעין אין בזה שום חשש וקצת רא"י מדין זה שאם בררו החטין מאכילת עכבר שאין בכך כלום וכתב בח"י ח"ד טעמא דהוי מ"ם ואין

שבמקח כתב דהוי מכירה דאלו אתי אליהו ויאמר וררם אמר שדין זה תליא בדין המבואר באהע"ז סי' צ"ב בעל שמכר נכסי אשתו ואח"כ מתה אשתו. הנה באמת דברי המק"ח נכונים מאד דהרי בר"ם החולץ ס"ל לריי דחליצת מעוברת. הוי חליצת דאמרינן אנלאי מלתא למפרע מ"ם הרי כתבו התוס' שם להקשות מהספקות שנחקדשו דחליצתן חליצת וכתבו שם לתרץ ובניי מבואר יותר דשאני ולד דאפשר שהי' מתחלה ראוי להיות בן קיימא ואח"כ נעשה נפל עייש אי"כ תינתן התם דלאו בלידה תליא מלתא רק בולד תליא מילתא. לכך י"ל שפיר אולי תחלה ה"י ראוי להיות בן קיימא ואח"כ נעשה נפל אבל במקדון אין הדבר ברצון הבעלים אם היה דעתו למכרו ו"א מעיל רק תלוי במכירתו ממש אם מכרו או לא וכיון דטוף טוף לא מכרו אנלאי מלתא למפרע שלא ה"י עתיד למכרו ואל מכירה הראשונה ולכן אינו דומה למ"ש ררם פאהע"ז סי' כ"ד שם שייך טעם הניי דשם בעת המכירה היתה ראוי אשתו להיות חיי כמה ר"ל אח"כ גנור עלי' מיתה לכך בזה לא אמרינן אנלאי מלתא למפרע כמו התם בחליצת מעוברת וזה נכון וברור. ועוד ה"י ג"ל דאף לפ"ד רר"מ מה בכך שהמכירה הראשונה לא חלה מ"ם בהניצ' שעה ה' ולא מכרו הבעלים חל אז המכירה והרי הוי כמו מוכר לאחר ל' יום דחל המכירה מ"ש בו ביום רק על שעה אחת ולכן לא מבעי' אם ה"י הקני' בכסף ואג"כ או בחצר דהוי מכירה וחל אח"כ אף דהוי במשיכה ג"כ וי"ל בזה דכלתה קנייתו י"ל דהיינו דוקא אם יחול הקני' אחר יום ויומים אבל לבו ביום אם כי אין ראוי' לדבר זכר לדבר הוי מ"ש בובחים דאין מחוסר זמן לבו ביום כן ה"י י"ל דלבו ביום לא כלתה קנייתו ובפרט דיש דעות דמהני בכסף לבד לכך נראה דבכל ענין חל המכירה כהמק"ח: סי' רע"ז. שא"ל"ה אשק כה"ב כמה מצות וקשר דהוי ששיר מעט

קמח במקומו הראשון וכשפתח השק לאפות מחדש מצאו התיכות פת בתוס' מה דינן של המצות: תשובה. מבואר בח"י סי' תני"ג בנתערב פירורין בקמח אף ריקוד לא פתני ואין להתירו רק בהנאה ומכ"ש בלא ריקוד דאסורין דחיישינן שמא נתערב פירורין בקמח וחתרו וניצור כמ"ש בסי' תמ"ז דאף לספק שמא נשאר פירורין ביני חיישינן ואסרינן הרי דלפס' משהו נמי חיישינן לחזור וניצור ולומר

שלא יניחו הרבה שקים זעיר והאידיא לא לתנו מים בזה שוב חזר תי' המגיא למקומו דמיירי בסמוך ללישה גם לא ידעתי מיש המגיא דמן הירושלמי לא מטמע כן דאפשר לכוונת הירושלמי בעצמו הוי רק מכה שירתיתו ויחמצו עיי המים שיתנו א"כ א :

ועכ"פ מוכח מזה דויצה מחמת עצמו אם לא גלתה תחלה אינו מחמיץ ולפ"ו נראה בקמח של פסח שנמצא בו דבוק בשק איוה לחלוותי מעיטה שכבר נתייבשה ואז פן הדין ראוי לאסור כל הקמח כמשמעות הפוסקים והשיע אך אם הי' עליו כובד ומשא מן שקים אחרים בענין דיש לתלות שמכה החמימות נתתו כך ומחמת עצמו בא עליו לחלוותי עד שבעשה קצת כעיטה בזה יש לשאול למוכרי קמח המורגלים בזה אם דרך לפעמים להיות כך בקמח להיות מכה החמימות נעשה כעיטה וקצת פירורין או יש לתלות שמכה חמימות עצמו נעשה ואף אם ספק הוא דומה למ"ש החיי בשם גיסו בענין ספק אם הוי ממים עיי"ש בסי' הסיו' כן היז בזה אבל אם יאמרו שאין דרך להיות נמצא פירורין מחום עצמו אז מוכח דהוי ממים דתלין במצוי יש לאסור ואם הי' מונח אצל החומה בענין דגראה דמויעת החומה נעשה הי' מקום להקל בזה מכה ס"ס כיון דהשיע לקמן הביא שני דעות אם יועת החומה מחמיץ או לא לכך הוי ס"ס שמא אינו מחמיץ ושמא לא נתערב יותר ויותר אך נראה דהספק ביועת החומה הוי ביועה שהוא מויע למעלה בביתל במקום שאין מים סמוך לו בחוץ אבל בחומה שלמטה הסמוך לקרקע ובימות הגשמים שיש בחוץ סמוך לכתלים רפש וטיט או נכרים הדברים שהמים שבהן בולטין דרך הכותל והחוש מעיד על זה שלמטה מויע יותר למעלה ואם מגוף החומה הוא למה מויע יותר מלמטה מלמעלה בעיני מחמת שהמים הם סמוכין לו בחוץ בולט שם יותר א"כ זה ודאי הוי מחמת

שפנחת דף קיה ע"א דקאמר האי תנא הואיל ומתח בו הכתוב תחלה וכו' עיי"ש מוכח להדיא דבשביל מה שהקרימו הפסוק אין לו מעלה אם אין לו מעלה מצד עצמו אין להתחייבו מעלה בעבור הקדמה ומוכח להדיא כהתב"ש לכך אף במצה אין מעלה להקרימה רק במרור מטעם שכתב התב"ש. ובאמת שצ"ע ממה דאחזיל כל המוקדם בפסוק מוקדם לברכה הרי שנחשב מעלה מה שהקרימו הכתוב ואפשר דהתם שאני כיון דסוף סוף דעתו לאכול משניהם רק לענין הקדמה אמרינן מה דמוקדם ראוי להקרימו לברך עליו תחלה אבל לענין דבר מצוה אם ניתא לרי לקיים מצוה בטין זה אין להכריחו לקיים המצוה בדבר שאינו חביב עליו ולעזוב דבר החביב עליו בזה לא משגיחין עד מה שמוקדם ולוי שיש לנו הוכחה דבכונה הקדימו התנא וא"ש גם בספ' שבת ר"פ מפנין בני גדולה הכנסת אורחים יותר מבחמ"ד מוכח דלא כהתב"ש רק המוקדם חשוב יותר עיי"ש ודוק :

סי' רע"ג, מ"ש בסיו' תניג סעיף ט' דצריך לטמון החטין יום וכו' לפני הלישה וכו' לפי שהקמח בשעת שחינה רוחח מחמם המים והעיטה נוח להחמיץ ועיין במג"א ס"ק ט"ו מה שעמד דמוה משמע דהרתיחה עצמה אינה מחמיץ ובירושלמי לא משמע כן וכוונתו רשם סיים שלא ירתיתו ויחמצו כן הוא הלשון בב"י ובמרדכי משמע דהרתיחה עצמה מחמיץ ובאמת לקיים להעמיץ בב"י ס"ס זה שכתב ולכך אין נזהרין מזה דוה מדבר מאם לתתו והאידיא אין לתתין לכך אין נזהרין בזה עיי"ש וא"כ משמע דלאו מכה הרתיחה לבדו מחמיץ רק מכה הרתיחה פולט המים שבו ומה שקיבל מכה הלתיחה לכך מחמיץ בעצמו אבל כאן מדבר ממה שנתגין האידיא דלא לתתו לכך אין החימום שמצד עצמו מחמיץ רק כשבא למים ואף שכתב הרמ"א ליהרר

(א) ונחבירו לה"ם ט"י תניג יבטתי קו' המגיא ללקי"ת דשתי חמוס עלו מחימוס היואל' תשל חכרו דכח עלמו אינו מחמיץ אבל חמוס היואל' מחכרו ספיר מחמיץ וכיון דמוחזים זה ע"ז עיטה מתחממים יוואל' מחימוס כ"א לחבירו וחמוס של חכרו ספיר מחמיץ כיון שכל לו חמוס חדש חוץ לנפשו הוי כמו מים הכלים עליו משא"כ מה עלמו שמוחבר עמו מעולם ולוין דומה לקמחא לאכשינה דהתם כיון דהת חמוסם שולג הכנה או מסתבר ספי שנתייבש חיכף וזינו מניחו להחמיץ רק נתכשל חיכף כיון שהחוס הכנה לכל הכנה שקים זעיר' ולוין החוס מוכנה להיות תכשלו ונס הוי חמוס מדי"א חדש לכך יש שמתמיל'ו לכך יש לומר לכתמלה ולי"ש ונכין ויכתייסי עלמו אף להם מתחממין ניכ ע"י הסחינה ח"מ כיון שהוא דבר קשה כעין ולכן אין החמימות עלו מחמיץ מעלתו אין בו לחלוותי כל כך כמו מקמח דהוי דבר קלוס ולדעת כמה פוסקים נקרא לה כלה כשהוא רוחח לכך מה חמימות עלו מחמיץ ויחיו כחום' לפ"כ כן דהוי לה כשהוא רוחח ומוכח מזה דכשהוא רוחח יש בו לחות ודוק :

אך אין שעת הדחק וספקא בעלמא ראי' לדאי נתערב ומי' עכ"פ יש להחירו בהנאה וכו' עכ"ל. משמע דבספק נתערב מודה דסמכין על הכלבו ושל' ואיכ' הי' כיון דבוריין אל הפירורין כל פה דאפשר איכ' עכ"פ יותר מספקא לא הוי לחוש שמא

נתערב וכדאי הוא לסמוך בזה על היתר הנפה ומיש בענין ספקא דמשהו דהוי דרבנן אם די בחד ספק או בס"ס עיין בחבורי לה"פ והגני מעתיק לו מ"ש בנדרון כיוצא בזה כי הגני מסכים להיתר בזה :

ס"י רפ"א. שא"ל רתו ברחיים שקויין ביטלי והכשרתם למסח הוא ממקום מושב האבנים יוצא. בעין מרוב קטן ומשם יוצא הקמח לכ"ס שקורין ארביל אשר קצוה האחד מדויק למושב האבנים וקצה השני לדופן הארגו אשר מעמידין שם וכל אורך הכ"ס נבגס בארגו ומחוזק תנועת הסחינה מתנועע ונרקד הקמח ומכתיב הארגו במכסה עליו פלמלית כדי שלא יתאבק הקמח ובנהרות הגדולים ומיש עוים ממהירות הסחינה מוצע כיסוי הארגו ונדבק שם הקמח ואח"כ נופלים ולפעמים מתעגל ומצויץ בקמח כעין אגחים קטנים או גדולים מה הדין של הקמח : תשובה. שאלתי טוהני קמח לפסח ט"ק ואמרו שפ"ק לא שכיה זה דכל קאסטין יש לו ג' לופטין פתוחין ואין חסימות בתקאסטען ולמה לא יעשו בק"ה כן. והנה אם לא עשו כן נראה להקל דבחבורי לה"פ ס"י תניג כתבנו ליישב ק"י המג"א ס"ק ט"ו והעליתי בדברי השיע דהרתיחה מצד עצמה אינו מחמיץ רק כשבא למים רותת עי"ש עיין לעיל תשובה רמ"ז בהג"ה ולפ"ז יש לתלות דהפירורין נעשין מן הרתיחה של הקמח בעצמו וכל היכא דיש לתלות דהוי מגופו אין לתלות דהוי ממק"א דקרוב היכי דהוי מקומו ממש עדיף אף מרוב ומכ"ש היכא דליכא רוב דאזלינן בטר קרוב והיכא דייל דהוי מגופו עדיף מכל קורבה שבעולם ועוד אף אם הוי ספק הרי מדאורייתא אין חשש דבטל בסמך"ן י"ן דהחשש הוי דחזור וניעור וכל זה רק מדרבנן ודברבנן אמרינן שאני אומר ואף דנתי' הביאו הש"ך ביריד ס"י ק"י"א כתב דבאיסורי משהו דרבנן לא אמרינן שאני אומר מ"מ הרי סיים שם בפחות מרוב אבל היכא דיש רוב מודה דאף באיסורי משהו אמרינן שאני אומר גם י"ל דנתי' לא כתב רק עכ"פ אם ידעינן שנפל כאן איסור אבל היכא דהוי ספק אם נפ' כאן

שחמת המים שבחוף ובה כ"ע מודים שמחמץ ואין בזה פלוגתא לכך אם הי' מונח סמוך לארץ אבל החומה אז אסור בודאי ואם הי' מונח למעלה אזל החומה אז יש להחיר מכה ס"ס כנ"ל כגלפנע"ד :

ס"י ר"פ. שא"ל רתו וד"ל מנהגנו לברור חיסין מן השום ומן

הבצלים ונמצא לפעמים פירורי פת גדולים וקטנים מעופשים ואפשר נפסלו מאכילת אדם אבל ראויין לאכילת כלב חוה דבר הרגיל. ופלמל אם ניטא דזה הוי כיבש בלח ואינו בטל או דלמא דע"י הסחינה נעשה גוש אחד כמיש הטריו בס"י תניג ואיכ' הוי בלח בלח ובטל ק"ס והביא כמה מקומות ודברי הפמ"ג ס"י תמ"ז במשבחות ס"ק י"ס דקמח מצאה אפ"י הוי יבש בלח ודבריו בס"י תס"ז לענין גרעינין בקאווי שכתב דאין הגרעינין נסחין כ"כ כמו הקאווי משמע ווא אם הוי נסחין בשהו הוי לח בלח. הנה לא הרגיש מ"ש הטריו בס"י תצ"ה חרמ"א ס"י תק"ד דאין טחינה באוכלין דאין טחינה אחר טחינה איכ' הטריו בס"י תניג מיירי בדברים שלא נסחנו כלל לכך בזה כיון דבשניהם הסחינה בשהו אז הסחינה עושה גוש אחד אבל בפירורי פת וכדומה שכבר נסחן ואין בו טחינה חוגרעינין עדיין לא נסחנו ויש בהם טחינה אינו נעשה ע"י טחינה גוש אחד ולכך הפמ"ג בקמח פמצה אפ"י דאין בו עוד טחינה שפיר כתב דהוי יבש בלח משא"כ בגרעינין בקאווי דשניהם שייך בהם טחינה אם הרי הסחינה בהם שזה הוי לח בלח ע"י הסחינה לכך הוצרך לטעם דאין טחינתו שזה. ומ"ש בשם הפמ"ג אם המג"א תולק על סברת הטריו או לא. הנה הפוסקים והש"ך יר"ד ס"י ק"ט ודאי פליגי ממה שעשו מחלוקת בין דברי התוס' ובאים ומנחות לדביהם ביבמות וכן דחולין ונהני ולפי חילוקו של הטריו י"ל דלא פליגי כלל ומקום דכתבו דקמח הוי לח בלח מיירי ע"י טחינה ומקום דכתבו דלא הוי לח בלח מיירי שלא ע"י טחינה לכך הוי יבש ביבש ובע"כ דלא ס"ל הך חילוקא. ובדין שלו הנה מבואר בח"י ס"י תניג ס"ק י"ז וד"ל וכי הכלבו ותניא וד"ל ואין לחוש שמא נתערב פירורין תוך חמץ לתוך הקמח הואיל והמנהג שמקדיקין הקמח בגפה ואם יש חמץ הנפה קולטתו עכ"ל ויש ללמוד מזה דאם נתערב פירורין חמץ לתוך הקמח יש לו תקנה ע"י הנפה לנפוטו

שהוחמו הוא ראוי וכשהוחמו נדחו לכך שוב הוא נראה ונדחה ושוב אולי יש דחי אצל מצות לכך אין ראוי עוד למצת מצוה ואף אי נימא דזה נחשב בידו שבידו לצננן מ"ס כיון דדחי בידים תחלה ל"מ מה שבידו לתקן כמיש בחידושי ומצאתי בזבחים דף י"ב בתוס' מוכח ניכ כן ומכ"ש ד"ל כמיש בחבורי דזה לא נחשב בידו לתקן כיון דאין בידו להכשירן לא לתר רק לאח"ז מה לא הוא בידו ולכן הוא תורת דחי עליו ואין חוזר ונראה ולפי"ו נראה דדוקא למצת מצוה אבל למצת אחרים מהני צוננן ובהו ה"י נראה להשוות דעת המוסקים דאיתן דס"ל צינן ל"מ מיירי במצת מצוה והמוסקים דס"ל דמהני וכן מלשון הש"ע דדייק הח"י דדוקא אם עדיין הם פושרין אסורין היינו משום דבא לכלול כל המצת אף שאינן של מצוה בזה לא נפסלו רק אם עדיין פושרין אבל מצת שמירה מודים דל"מ צינן, ויזא דין חדש עוד דדוקא אם לנו כבר המי חמין וה"י כבר ראוי לשם מצוה ואח"כ הוחמו בזה ל"מ צינן לכ"ע דהוי כנראה ונדחה אבל אם עדיין לא לנו א"כ בשעת שהוחמו בלא"ח לא היו ראויין הוא רק תורת דחי מעיקרא עלה וה"י כאלו לא הוחמו ומהני בהו צינן אף למצת מצוה מיהו י"ל להפוסקי דס"ל דאיבעיא דעברה ולשה לא קאי אמ"ס שלא לנו וס"ל דיש חילוק ביניהם דמים שלא לנו מותר בדיעבד ולכתחלה ג"כ בשעת הדחק כדס"ל להרא"ם ומ"ס חמין אף בדיעבד ל"מ א"כ עדיין אם הוחמו תורת דחי עליהם דהוי כדחאן בידים שעד הנה היו מותרין בשעת הדחק ועכשיו בא והוסיף עליהן פסול יותר חמור לכך אף בזה הוי כנראה ונדחה ואינו חוזר ונראה עכ"פ זה נראה ברור להכריע דיש חילוק דבשאר מצות מועיל צינן ובמצת מצוה ל"מ צינן לחמין כגלפצניד :

סי' רפ"ד. ושא' באופה מצות שלש במים שלא לנו ואומר שונג ה' אם נאמן :
תשובה, ודאי דנאמן לומר שונג ה' דע"א נאמן באיסורין ואף דהוי גונע אם יאמר דהוי מויד שבתך לשלם גם גונע נאמן באיסורין ושחט יוכ"ח דנאמן והרי אם יאמר שקלקל יצטרך לשלם וגם עיקר דין ע"א נאמן באיסורין נלמד מוספיה לה והרי התם ניבע גם לה להנאתה ונאמנת אף נגד הבעל ובש"ך דף ל"ח דקאמר משרבו המוידין ואמרו שונגין היינו חוזר לאסור אף השונגין משמע הא טרם שרבו המוידין היו נאמנים לומר שונגין ובע"כ מיירי

כאן י"ל דאמרינן שאני אומר אף באיסורי משהו ולכך יש לתלות דהוי מחמת חמימות עצמו ועוד ראף אם אינו מחמת עצמו מ"מ זיעת החימה גמי אינו מחמין לכמה פוסקים ולחוש דהוי מזיעת חמים הוי כמה ס"ס להקל ובפרט דהרי לא נודע דנשאר פירוין ע"י הריקוד רק הוי ספק אם הוי כמה ספקות שמא לא נשאר שם פירור ואם נשאר פירור שמא הוי מחמת עצמו ואח"כ מחמת ד"א שמא מויעת החימה ואפשר דזיעת החימה אינו מחמין ומה שחשש ר"מ דמ"ס עם מים מחמין זה אינו דאם הוי זיעה אין עליו דין מי פירות ורא"י מ"מ"ש בש"ע סי' תנ"ג דאין ללוש המצה ביום הסחינה שהקמא רוחא ומחמם חמים וכו' ומה דיק המג"א דהרתיחה עצמה אינו מחמין וקשה לו יהא כן הא עכ"פ כשיבוא אח"כ למים יהי מ"ס עם מים ובע"כ מוכח דז"א בכלל מ"ס ומצורף לזה דעת קצת דכשנתייבש המ"ס תחלה אינו מחמין עוד וכבר כתבנו בתשובה מכבר בכל זה לצרף זה לסניף אם יש עוד צד קולא ומכ"ש בזה דאיכא הרבה צדדים להקל ולכן נראה דאם א"א לתקן שלא יבוא לידי כך מותר הקמח לפסח אף אם ימצא בו פירוין בשעת סחינה :

סימן רפ"ב. בחבורי לה"פ סימן תנ"ה כתבתי דשמירת המים משעת שאיבה הוי כמו שמירת החמין מעידן קצירה ולהסוברים דאין יוצאין בחטין רק במנטרא מעידן קצירה ה"ה דאין יוצאין אם לא נשמרו המים משעת שאיבה וכמו שהדין בחטין כן הוי במים וז"ב :

סי' רפ"ג. במ"ש בסימן תנ"ה סעיף ג' דאין לשיין במים חמין חנה אם מועיל לחמין צוננן מלשון המג"א משמע שחופס בפשיטות כדעת הרמ"א ובח"י כתב להתיר דחוינן שמים שה"י חמין ונצטננו יותר הם צונגין משאר מים עיי"ש ול"נ כדעת הרמ"א וטעם נכון בדבר דאף להסוברים דבמים שלא לנו מועיל צינן בזה לא מהני והיינו כיון דמוכח בש"ס דנראה ונדחה גרע מדיותו מעיקרא ועיין בסוכה דפשיט ליה דדחי מעיקרא לא הוי דחוי אצל מצות ונראה ונדחה לא נפשט אם ואולי יש דחוי אצל מצות א"כ ה"נ בשלמא במים שלא לנו דמתחלת שאיבתן אין ראויין הוי דחוי מעיקרא ולא הוי דחוי ובפרט אם צימא דזה נחשב בידו כיון דבידו להשהותו יב"ש לצננן ולכן הוי ראויין אבל בחמין כיון שקודם

איסור כלל בפסח כי כבר נאכל החמץ ואפשר ליישב בזה דעת מהרש"ל שחמה עליו המג"א מכה ממ"נ ולמי הנ"ל י"ל כוונת מהרש"ל לתקן אם מערב לכתחלה באופן שיחיי סמך' ונגם גוף הספינה הוי כמערב בידיים ומבטל וכמ"ש האחרונים והירוצם לא נוחא ל"י להמהרש"ל ולצאת מהחשש אין מבטלין איסור לכתחלה אתי עלה ולזה נהנין עצה שיאכל ממנו עתה הוי כולו היתר ובהניע פסח י"ל כבר נאכל ממנו לכך הדין נכון שמותר לערבם יחד ולשתנם ובפרט בעת הדחק :

ס"ו רפ"ו. במ"ש בסי' תנ"ה במים שלא לנו שנתבטלו חד בתרי נסתפק

המג"א אם מותר לבטלן לכתחלה ולפמ"ש בחבורי לה"ם אין הטעם כן מכה בתול הדור' דשיל"ם רק דוח עצמו הוי צינון כמו שהי"י אי"כ ודאי דמותר לעשות כן לכתחלה דדומה לאם שאבן בה"ש ושווא יב"ש לפרש"י כן היג בזה והן אמת דבלשון הסמ"ק והגה"מ ברמב"ם הביאו שכתב בלשון דיעבד משמע לכתחלה אסור וכן מלשונו שם בהג"מ שכתב כיון דנתבטלו קודם ל"שה משמע דמטעם ביטול נחית עלה ולא מטעם צינון אך לפמ"ש בחבורי אי"ש ההסמ"ג והסמ"ק הם יסברו דצינון אינו מועיל עוד ואין לו עוד תקנה ולכך לשיטתייהו אין לו היתר עוד מטעם צינון ולדידהו צריך לבוא רק מטעם ביטול ברוב וכיון דמטעם ביטול אחינא עלה לכך שפיר אין לבטלו לכתחלה כמו כל איסורי דרבנן דאין לבטלו ג"כ ולכך כתב הטעם כיון שנתבטלו קודם ל"שה ובוזה אתי שפיר דברי המג"י שדחיי' בחבורי דמלשונו משמע דמטעם ביטול ואע"כ בעי חד בתרי ולכך לא הוי לדידהו דשיל"ם כנ"ל בפנים אבל להסוברים דמהני צינון לרידהו אי"א לבוא מטעם ביטול דהרי"ל דשיל"ם ואינו מועיל רק מטעם צינון כיון לדידהו מהני צינון וכיון דמטעם צינון הוא מותר אף לכתחלה נצטננו כמו אם שאבן בה"ש דהוי לרש"י רק מטעם צינון כל הלילה לכך מותר בזה לכתחלה ולכך לדינא נראה דמותר לבטלו לכתחלה דאף שאנו חוששין לדעת הסוברים דלא מהני צינון היינו במלתא דלאוסרין אפי' בדיעבד אסור בזה אנו חוששין לחומרא אבל לענין ביטול לכתחלה דלשניתם מהני ממ"נ כנ"ל ואין נ"מ רק לכתחלה לענין אם מותר לכתחלה ליפנין זה דאין קשיא בגוף הדבר וגוף הדבר ודאי מותר הוא אם נעשה ולא שייך

פירי לגבי אחרים דאם לעצמן מה תועילו שאסרו גם השוגג הרי אם היו מודיין ואמרו שונגין היינו בע"כ היו חשודים על האיסור שבנפשם ידעו שהם מזידין ובע"כ דחשודין על האיסור אי"כ גם עתה דאסרו גם השוגג מ"מ יאכלו ממנו ובע"כ דהכונה על אחרים ובע"כ דגם לאחרים נאמן לומר שונג היה ומה דטבח אינו נאמן לומר שונג כבר כתב ר"מ טעמו בשם הרשב"א דגם אם שנג אינו ראוי להיות שוחט גם בלא"ה אי"ש דלחשודי עצמו שאני כמיש בחרם ס"י ל"ד דמי שבאו עדים שעבר על שברעתו אי"נ לומר שונג וכ"ל הלכשיר עצמו היינו מטעם דלחשודי עצמו אינו מדין ע"א נאמן באיסורין וזה הוי כעין עדות אבל דלחשודי המאכל הוי כדין ע"א נאמן באיסורין ונאמן לומר שונג ה"י ח"פ. ומה שחמה על הפוסקים שמתירין בלש בשונג במים של"ל שהביאו רא"י מלשון עבר ולש דמסמע במזיד והקשה משבת דעבר ושהה דמיירי בשונג לא עיין במקור הדין בב"י ס"י תנ"ה בשם הריב"א דארבא הביא רא"י מעבר ושהה דמיירי במזיד וגם לא עיין בשבת דל"ה דתחלה תנא האיבעיא בשכח ושהה ואח"כ מבטיא בעבר ושהה דהיינו במזיד וכן מפורש נאמן שם במקומו דמיירי במזיד וכן הוא בטרוס ארץ ס"י רנ"ג :

ס"ו רפ"ה. שא"ל דה"ה בקיה ששם לא שכיחי חטים כשרים לפסח רק

אצל ארון אחד קנה איש אחד מק"ה חטים וגם בהם יש חטים ונתבקעו רק מ"מ הם יותר מובחרים וכאשר בדקו את החטים הנ"ל בששה פעמים נמצא בחמשה פעמים יותר מששים רק בפעם אחד לא היה ששים דהיינו שמצאו המשה חטונים המוצים וכשרים ט' 259 רק דרך כלל כאשר נצרך הכל יחד יעלה על כל גרעון חמץ 74 כשרים והחטים הנ"ל מונחים בשקים והבדיקה היתה קצת משק אחד וקצת משק אחד אם מותר ליקח מהם לקמחא דפסחא כל : תשובה. הדבר פשוט שמותר לערבם יחד וליקח מהם לפסח כי עיקר כדעת האומר דאין שייך בזה אין מבטלין איסור לכתחלה כיון דהוי ביומן היתר ואף להאיסורים הנה באמת אף אלו דנראו נתבקעו אין בהם חמץ ודאי רק חשש בעלמא ואין מבטלין איסור לכתחלה הוי רק דרבנן והוי פסק דרבנן גם יראו לעשות לאכול ממנו מעט קודם פסח כדעת מהרש"ל ס"י ת"ל וא"כ אפשר למיתלי החמץ בזה במה שאכל ואין בהם

בוה חומרא דחמץ ואין גימ' רק להעושה אם מתר לו לעשות דבר זה בזה לא שייך חומרא דחמץ וראוי לסמוך על רוב המתירין ובפרט כיון דעיקר מלתא דרבנן הוא מה שאין לבטל איסור לכתחלה ובפרט באיסור דרבנן ולכן נראה לדינא דמתר לבטל לכתחלה מים שלא לנו בחד בתרי אבל ברוב לא מהני אפי' בדיעבד אף דבעלמא נהגינן כרוב הפוסקים דדי ברוב כאן חיישינן לדעת הטוברים דמהני צינור והרר' דשילימ' אינו בטל ומה דמהני חד בתרי דוקא מזה דנופ' נצטננו כמיש' בגנים ובוה לכי' חד בתרי ולכן ברוב אפי' בדיעבד לא מהני דבמלתא דאף בדיעבד יש קפידא ונוגע בגוף הדבר חיישינן לחומרא בפרט בחומרא דחמץ כגלמעניד נכון וברור :

ס' רפ"ו. במ"ש בסי' גנ"ז הלש' ואפה בירט של פסה לא יקרא לה שם עד שתאפה נראה דהיה נמי אם לש בחול ורצוה ללש כמה עיסות ולפרוש מאחד על הכל לא יעשה מזה קטנה ויאמר שזה עושה שיהי' חלה להפריש ממנה אחי"כ חלה כמו שדרך כמה בעלי בתים לעשות שקורין למזה קטנה חלה וכוונתם שאופין אותה להפריש אותה אחי"כ חלה על הכל שזה אינו נכון דיש לחוש שמא יש בעיסה זו שלוקח ממנה הקטנה שיעור חלה א"כ תיכף כשקורא לה שם חלה נעשית חלה פמש ושוב לא מצי להפריש ממנה על השאר דאין תפסור היא שכבר נעשית חלה את השאר לכך לא יקרא לה שם רק בלשון קוכען כמיש' המג"א בירט ואז ספיר מצי להפריש ממנה אחי"כ על הכל כיון שבלבו אינו מתכוין שיהי' חלה תיכף ובפי' אינו קורא לה שם חלה מותר אבל אם קורא לה אף שבלבו אינו מתכוין שיהי' תיכף חלה רק אחי"כ לא מהני דדברים שבלב אינן דברים ומה שבפיו עיקר לכך יהיו נוהרין שלא יקרא אותה בשם חלה רק קוכען וספי' עדיף שלא יעשנה כלל כי יכול להפריש סתם חלה ממזה אתה איהר' שיהי' או מזה שלמה כרצונו וכן אני מזהיר בדרשה והוא נכון בעזרי' :

ס' רפ"ה. שא"ל'ה יש נוהגין שבעה"ב אופה הרבה מצות ביחד ואחי"כ חולקין ביניהם הגשים שאשה זו לוקחת ממקת חלה ואשה השני' לוקחת מהמתור חלה ולפעמים היא עצמה לוקחת על חצאין קודם יר"ט א' חצי השני ונטלת בעירט' ב' אם נכון לעשות כן :

תשובה, אין לעשות כן כיון דאין ניכרין המצות הנעשין מכל עיסה ועיסה יש לחוש שהחלה שתפסול פעם שנית היא מן עיסה שמצות הבאים ממנה היא בתוך קופה הראשונה שכבר תרמה בתחלה וא"כ כיון דעיסה זו כבר נפטרה שם תר"מ מן הפסור על החיוב ולא מבעיא להטוברים בירד סי' שכ"ו סעיף ב' בנחתום העושה עיסה לחלקה וכו' דשלא כד"ן הוא פשיטא דגם כאן הוא שלא כד"ן לחלקה לשתים ואף גם לדעת הסר"ז שם דמתיר מזה דהוי כמכירי כהונה הכא לא שייך זה דהתם באמת האשה קונית כ"א חלקה לנפשיה לכך שייך הך טעמא אבל בגיד המצות נשארים אחי"כ של בעה"ב הראשון א"כ לא שייך הך היתר של מכירי כהונה ודאי אסור והן אמת דיש מקום לחלק זה דהתם מיירי שגילוש יחד כל העיסה ונתחייב יחד לכך אין לחלקה לחצאין אבל כאן הרי נעשו כמה עיסות וכל אחת נגלוש בפ"ע ואף גם אם לא היה בכ"א שיעור חלה רק ע"י צירוף מים תיכף בתצטרף שנים ושלשה עיסות נתחייבו בחלת וכל ב' וז' עיסות נחשבו כשיעור חלה בפ"ע וכמיש' הח"י לגדון שלו ולכן נחשבו כגילוש כמה עיסות בזה מותר לחלק לכי' אך דא' דהינתן אם הוא ידעינן דחלוקה זו הוי מעיסות מיוחדין ולא נחלקו מצות מעיסה אחת לחצאין ספיר הוי מקום לומר כן אבל הרי בזה יש לחוש ולמא מעיסה אחת יש מחצה בחלק זה ומחצה בזה וא"כ היינו פמש דין נחתום הנ"ל ועדיף מגי' דנראה דאף להמתירין היינו דוקא לחלקה בעודה עיסה וכו' שיש בו כמה שיעור חלה ומחלקו בעודה עיסה לא שייך חשש לומר דחלה השני' שנטול הוי מן הפסור על החיוב דאין כאן פסור כלל רק כ"א הוי חיוב בפ"ע כיון דיש בו מתחיל' תיכף כמה שיעורי חלה כ"א הוי חיוב בפ"ע והוי מן החיוב על החיוב אבל בגדון ידדן שבכל עיסה אין בו רק שיעור חלה אחת או אף שיעור חלה אין בו רק ע"י צירוף שני עיסות יחד נעשה שיעור חלה א"כ בזה ודאי לכי' אסור לחלקה לחצאין כון דבשעת חיובו לא הוי בהם כמה שיעורי חלה רק חד שיעור ודאי לכי' אסור לחלקה לחצאין וכיון דכל עיסה או שנים ושלשה מהם נתחייבו כ"א בפ"ע ודאי אסור לחלקו ואם מחלקו ונפטר המחצה במקום אחד נפטר החלק השני בכל מקום שהוא כיון דבשעת חיובו הוי רק חדא שיעורא ודאי נפטר גם השני עמו וכשמפריש ממנו חלה על

דין זה ופי' יש חמשים אופים מצות ולא ימצא אחד שיהי' לו מרדה שיש בו סדק כל דהו דק שבדקים וחלילה לעשות כן :

סי' רצ"ב. שאלה בגדיון החטין שיש בו ציבאלים חנה בתשובה כתבתי להיתר ע"י ס' כיון דנתבטל המי פירות קודם שבא לשם מים ואח"כ בתשובה כתבתי דאף לדעת המחמירין עכ"פ אם הוי רק מעט בערך שיהי' תקיים נגד הציבאלי ודאי בטל כעין דהוי דעת הרשב"א ובשנה זו אין אני נותן הכשר על חטין מכמה טעמים רק הביד' נודע לי אח"כ שהתירו חטין שהי' בו ציבאלי וכעסתי מאד כי עכ"פ הי' להם לעשות שאלה ולראות כמה הי' הציבאלי ואעפ"כ לא אסרתי הקמה כי הי' קשה לשמוע וכתבתי לך טרנפאל לדרוש אם הי' שכיח חטין בלי ציבאלי והשיבו כי בשנה זו הי' בכל החטין ציבאלי וכנראה דגם שם התירו בציבאלי וכך הוגד לי ממדינתנו בכמה מקומות שהתירו כן שלא הי' אפשר בלא"ה ולכך רוי"מ החמיר ביותר יישר כוחו אם הי' בידו למנען אבל עכ"פ אין לו לצעוק על המתיר וזה הטוב יכפר :

סי' רצ"ג. במ"ש הס"ב דיש לברוד במ"ג במשבצות שהקשה ממקואות ובי"ד. סי' ר"א דמוכת דמלת הוי דין מים ולק"מ כי המעיין בטור הוא עצמו הביא זה לדבר פשוט שהוא תולדת המים וז"ל שם מ"כ כי הוא מתולדת המים וכי הרי שזה דבר פשוט לו שבא מתולדת המים ואעפ"כ הוכיח מן הש"ס דהוי כמו מ"פ והיינו דאינו דומה למקואות כלל דהתם בשמא תליא מלתא כל ששמו מים הוי מקוה שבשם מים תלתה התורה ואין הדבר תלוי בטעמא רק בשמא שבשם מים תלוי ולכך גם מלח כיון דבא מתולדת המים שם מים עליו ובת"ר מעיקרא אולינן אבל הכא בחמץ שאם הי' כותבה התורה בפירוש שאיסור חמץ הוי במים הוי אסור כמה ששם מים עליו והוי אולינן בתר שמא אבל התורה לא כתבה כן רק כתבה דחמץ אסור והיינו במידי דמחמץ תלה רחמנא והיינו במה שדרכו להחמץ ולכך בטעמא תלה רחמנא כל שיש בו טעם ודרכו להחמץ אסור ומה שאין דרכו להחמץ מותר וכיון דבטעמא תלוי בזה אולינן בתר השתא וקים להו לחז"ל כיון דהשתא נעשה ממנו מלח ומלח אין טעם

השאר הוי מן הפטור על החיוב ולכך חלילה לעשות כן ואף אם תבין האשה שאינה פוסרת רק מה שלפני' ל"מ אם מצה זו נילוש עם מה שכבר פטור ולא הי' בהם רק שיעור חלה ולא ב' שיעורי חלה ל"מ כונתו לפטור רק מה שלפני' ולחייב המותר ולכך אין תקנה רק ליטול אחת על כולן ודוק ובחבורי לאריח כתבתי עוד בזה :

הנהרה עיין בחי' ומק"ח ותבין דברי וחז"ל כונתה' לדעתם מדעתי והנה אם אירע כן בדיעבד שלקחו ממקצת וממקצת לא לקחו או שלא לקחו ממצה הטחונה ומן המצות לקחו או יש לה להתחרט על התלה שלקחה ויתירו לה החלה הראשונה ותחזור ותצטרף הכל יחד ליטול חלה אחת ואם אירע כן ביו"ט ישירו מכל מצה מעט מעט ובתה"מ תשא' על חלה ראשונה ויצטרפו הכל יחד ויטלו חלה אחת ואף לדעת הטרו' דס"ל בעלמא לא מהני שאלה היינו אם אירע הערבות אח"כ בזה ס"ל דלא הוי פתח אבל באן דהוי טעות דמעיקרא אם היתה יודעת דשלא כדן הוא לחלקו ולא יאנן אין תקנה לא היתה נושלת ת"כ בזה מהני שאלה ותטול אף ברכת חוב"ב. אך עיין בחבורי בספר טוב טעם ודרכי מהדורא תליתאי חלק שני דפוס קראקא בהל' חלה ס' שכ"ד שם מצא צד היתר לזה ליקח רק חלה אחת עי"ש :

סי' רפ"ט. שאלתו בגדון האשה ששכחה ליטול חלה מן המצות

קודם יו"ט ואמר לה בעלה שאין לוקחין חלה ביו"ט והיא הלכה ולקחה חלה ביו"ט הנה ודאי מהני חלה זו דאינו דומה למה דקיי"ל כל מלתא דאר"ל"ת אעפ"כ כמ"ש בחבורי סה"ח בהל' שבת דף ל"ו ע"ג עי"ש גם לא דמי לתורם שלא ברשות דכאן המנהג תמיד שהאשה לוקחת חלה שלא ברשות בעלה ומתאה נמי לא הוי דלא אמר לה בעלה שלא תקח חלה רק אמר לה האיסור דביי"ט אין לוקחין חלה אבל מ"מ שלא מיחה בה אם תעבור על האיסור לכך אין זה מתאה והוי חלה ממש :

סי' רצ"ג. נדון שהורה שלא יצטרכו לשהות מעל"ע קודם אפי' כיון שהי'

דחק לקמחא דפסחא יפה הורה והדין עמו :

סי' רצ"א. בשאלה להתיר לאפות במרדה שיש בו בקעים הנה זה

יבול לשאול לכל משרתי אופים דפ"ק המה יודעים

ישי רצ"ד, במורה אחד שאסר המים ששאבו בו בקדרה

שבשלו בה ביצה בפסח ואסר אף החביות. הנה זה מביא לידי גיחוך אבל מה שהיקל בעינים אלם יפה אמר וכן מבואר בחק יעקב ס"ק ז' בשם גיטו הרב בסי' א"ז וכן כוונת הבאה"ט בד"עבד יש לסמוך על דעה ראשונה דכל שאינו חייב בגנבה ואבדה פטור מלבערן :

סי' רצ"ו, שא"לתו בחרדל ששמוהו ביין אם לשתות ממנו בפסח

והקשה על האוסרים אותו בפסח דמיש מחלב חטה המבואר באחרונים הנה דימה עינינו נפרדים דח"ח כיון דאנו אוכלין מצות מהם וגם בפסח היו דורות הראשונים אופין מהם ואינו נאסר רק אם נתחמץ ולכן אם נתבטל ק"מ ואין דעתו לבטלו רק לתקן היין לכן מותר גם בפסח אבל בחרדל דהוי מין קטניות ואם הי' נופל ביין בפסח הי' אסור לשתותו אם שמוהו בידים בפסח לכן גם ק"מ כיון דהחרדל בתוכו אסור בפסח דהוי בו מין קטניות וד"פ ומה שהקשה על הח"י על טעם הראשון דהוי מעמיד והקשה דזה אינו מעמיד רק שומרו שלא יתבטל במתיקות נראה ליישב הדכונה כך דהנה אם לא הי' בו החרדל הי' מתחמץ ושוב הי' מתחמץ כל פעם יותר עד שלא הי' אפשר לשתותו וע"י החרדל שחשב במתיקות שלו וראוי לשתותו ימים הרבה לכן נחשב מעמיד ועיקר הנה לאחורונים ולעשות כפי דעתם שלא לשתות היין שיש בו חרדל בפסח :

סי' רצ"ז, דר"י בסי' תס"ה כ' באחד שיש לו חולי היבמוטר ותקנתו להניח

לו שעורים וכר דאם הוא סכנה מותר אך אם יכול הוא להחליט יעשה כן דכל כמה דאפשר למעבד בהיתרא עבדינן עיי"ש ולדעתי אין זה מוסכם דלא מיבעיא לדעת הש"ע בסי' שכ"ח בסעיף ח' דאף דאפשר לעשות ע"י נכרים עושיין ע"י ישראל וס"ל דשבת הותרה אצל חולה ממיש דשאר איסורים הותרו אצל חולה וא"צ להדרא היתרא כלל אף גם לדעת שהביא שם הרב בהג"ה דעושיין ע"י נכרי וס"ל דשבת דחוי' אצל חולה מימ"ל דהיינו דוקא בשבת דחמיר אבל הכא בחמץ לענין הנאה ובל יראה דאיכא לאו בעלמא ודאי הותרה אצל פ"ג ואין צריך להדרא היתרא כלל כנלפעניד אך כיון דחתי' ומתירש קיידינבור מחמירין יש להתמיר אך היינו היכי דיש כאן מים חמין מיד וא"צ שהי

טעם שלו עושה חמץ ולכן לענין טעמא הוי מ"ס ואולינן בתר השתא וז"מ לדעתי בדבדר התלוי בשמא אולינן בתר מעיקרא ובדבר התלוי בטעמא אולינן בתר השתא והוא נכון :

סי' רצ"ד, שא"לתו אם נעשה תערובות ממנה כפולה שלא נטלו ממנה

כדי נטילה במצות אחרות ואינו ניכר אם יש להקל בזה כדיון מצה נפוחה שמיקל הח"י : תלשבורה, נראה דאין סברא להתמיר בכפולה יותר מבנפוחה דממ"נ אם מצד העבוי מה שנעשה עב הרי כל שלא הוי יותר מטפח והי' עב והוא נאפה יפה ומה חשש יש במה שנתכפלה ונעשה עבה יותר ואם יש לחוש שמא לא נדבק זה לזה ממש רק נעשה חלל בנתים ויש חשש באותו חלל הרי למקילין בנפוחה אף אם הוי נקבים וחלולין באמצע ומה נחמיר בזה יותר מבנפוחה ולכן הי' נראה לחלק דעיקר החשש בכפולה הוי מחמת כשבא לתנור טרם שנתכפלה שלט שם חום האש ונעשה חם ומ"מ לא נאפה תיכף ובנתיים נתכפלה ומעבכ כח האש לשלוט שם ולכן מתחמץ דבדר שנתחמם אם לא יאפה מיד תיכף הוא מחמיץ ולכן כיון שנתחמם מהאש ולא נאפה מיד יש לחוש לחמוץ משא"כ בנפוחה שלא הי' מגולה בתחלה כלל וממ"נ בשעה שמגיע שם חום האש הוא נאפה וטרם שמגיע שם לא נתחמם כלל ולפ"ז הי' נראה לחלק דאם נתכפלה תיכף בהנחתו על המרדה טרם ששלט שם האש אז בזה ודאי מותר מן הדין וראוי להקל ב"י יותר מנפוחה דבנפוחה יש לחוש שזה הוי סימן חמוץ שמתוך החימוץ עלה אבל בכפולה אם הוי עב כמה וכמה הי' מותר והי' שולט האש בכלו מכ"ש בזה ואף אם יש בו חלל שולט שם האש ולכן אף אם נחמיר לכתחלה בד"עבד מותר עכ"פ אבל אם כבר היתה בתוך התנור שלט שם האש ואח"כ נתכפלה בזה יש לחשוש יותר אולי בנתים יתחמץ כיון שהתחיל להתחמם ובנתיים נתכפלה ונתעבכ כח האש ובמצה כפולה כזו הי' נראה להתמיר אף בד"עבד מיהו נראה אף בזה יש להקל בד"עבד כיון דיש דס"ל דיבש ביבש בטל ברוב ולכן הוי כמה סמקא בדברנו אולי לא נתחמץ כלל ואת"ל נתחמץ ולמא יבש ביבש בבי' בטל ברוב וגם כל שיש עוד צד להקל סמכינן אשאלתות דהוי בסמך כמ"ש הרמ"א הובא במג"א סי' תס"ז לכן נראה להקל בזה בד"עבד כדיון נפוחה שמיקל הח"י וז"ב :

כי' ש'. שא"ל מן זיטאמיר נדון הרחיים
 הטוחנין על זיעה נקרא
 דאמפמיהל אם מותר לטחון בתוכו קמה לפסח
 הנה חס להוכיח לטחון עליהם קמדי' כי הוא
 חמץ גמור וכן העידו לפני כמה אנשים שראו
 כן בעיניהם כי הנה הקמה הנטחן ע"י זיעה
 בודאי שולט הזיעה גם בגוף הקמה ומחמת
 הזיעה נתחמץ דאף בנתלחח מועת החומה יש
 אוסרין ואף המקילין היינו רק בועת החומה ולא
 בועה כהך של הרחיים ובפרט דאף המקילין הוי
 רק בנתלחח אבל לא נתחמס ביותר אבל בזה
 שר"מ בעצמו כותב שהקמה רוחת כיכ שהידי
 סולדת בו ודאי ע"י הרתיחה בצירוף הזיעה ודאי
 מחמץ וכבר כתב ר"מ בעצמו שנמצא בו כמה
 בצק וגם הדבוק האבנים שבאו ממרחק ולא נודע
 מה הם אולי הם חמץ וגם אם אינו חמץ אולי
 הזיעה שלהם מחמץ ואינם כמו חומה גם כל
 הענינים המחוברים להרחיים כזו א"א לנקותם
 לפסח כי רב הוא וחיישינן שמא יפשעו ועוד כיון
 דדבוק האבנים הטוחנים אינו כאבן הרחיים שלנו
 יש בו כמה חששות אחד כי אבן אחת של רחיים
 שלנו הוא אבן קשה מאד א"א שיהי נעשה בו
 גוסא והתקבצות בו קמה גם הוא אבן אחת אבל
 רחיים החדשה הוא מכמה אבנים ויתכן דהם אינן
 חזקים ויהי נעשה בהם פחיתות נקבים להתקבץ
 בו קמה ויהי בו עיסה ושרורין גם הדבר המחבר
 אותם כיון דהם מעשה אדם וחבורי אדם אינן
 חבור ויתכן שיהיו נתפרדין האבנים ועכ"פ יהי
 פירוד כל דהו או נקב ויתקבץ בו קמה ויהי
 חמץ לכך חלילה לטחון עליהם קמה לפסח והזהרו
 והזהרו ותדעו כי כל החדשות הנעשין בומנינו
 הם רק לטובה ולמכשול לאיש הישראלי והמה מעשת
 שטן בעוה"י לא אכשירי דרא להיות כדאי להעיר
 להם מן השמים דבר טוב רק להיפוך ח"ו וכמ"ש
 הנביא ונתתי לפניו מכשול לכך חלילה לעשות כן
 בפסח ואם תרצו להיות מן הזורין תביאו דבריכו
 בדפוס ותשלחו לכל מדינתכם הקרובים והרחוקים
 למען יהי נזהרים בזה :

דג"ה מלשון הש"ע בס"י תס"ו והאחרונים משמע
 דבנתייבש אף ריקוד לא מחגי ומשמע
 מסתימת דבריהם דאף בדיעבד אין לו תקנת ואף
 אם נאסה אסור לאכלו, וכן משמעות התיי כאן
 שכתב דבפירורין אין מתערביו יפה וכן בס"י

תנ"י

כלל בדבר אבל היכי דצריך שהי יותר קצת אם
 יחליט ודאי אין לשהות בעבור זה וכמ"ש הרמ"א
 גם בשבת כן עיי"ש לעיל :

סי' רצ"ח. בנדרין מ"ש המנ"א בס"י תס"ה
 ס"ק ה' לענין הבהוב
 העופות בקשין בדין אם נמצאו ג' ומה שמחלק בין
 דבר דמינ' וכו' עיין בחבורי לירד סי' נ"ז מ"ש
 בזה ועיין באחרונים מ"ש בזה לענין דיעבד ובמק"ח
 ובאשל אברהם משמע שלא כדבריו רק אף אם הוי
 העוף למעל' יש לחוש מכה זיעה העולה למעל' גם יש
 לדון בזה מכה ריחא דבחמץ מלתא הוא ולכן גם אף
 אם העוף למעלה יש לחוש מיהו בדיעבד יש להקל
 כיון דמשהו דרבנן כדאי המה הפוסקים המקילין
 להקל בזה כנ"ל נכון מיהו אף להאוסרים אינו
 אסור רק כדי קליפה ולא יותר עיין סי' תס"ז
 בסופו גבי הבהוב ודוק היטב :

סי' רצ"ט. שא"ל במורה אחד שהורה שנמצא
 הזפק אחר המליחה והבהוב
 להשליך הזפק ור"מ תמה עליו דהרי בדברים
 דאיסורא שכיח אסור להשליך הנה לדידי טב
 וזרה דודאי דבר שאם הוי נמצא הוי אוסר
 בודאי בזה ודאי דאסור להשליך בלי בדיקה אבל
 בזה כיון דדעת כמה דהמליחה די בקליפה
 הזפק במקום קליפה וגם י"ל אולי הוי החטין
 כמעוכלין כבר כמ"ש בפוסקים ואין לומר דדוקא
 במעיים הוי כמעוכל ולא בזפק דהרי לשון
 הפוסקים דמתירין במלינה מטעם דהוי כמעוכל
 משמע בכל איזה אופן שנמצא הוא מותר מכה
 זה בע"כ מוכח דאף בזפק הוי כמעוכל וא"כ
 כיון דהוי ס"ס נהי דאם הוי נמצא אין להתיר
 אותו מ"מ להשליכו בלי בדיקה נראה דאין
 מוחיחין אותו ואף כי אם נודמן לפני לא היתא
 מיקל מ"מ אין לחלוט המורה אם הורה כן.
 והנה מ"ש דגם בזפק שייך עכול הנה אם שמלשון
 הש"ע בס"י תס"ז עפי"י ט"ז נראה לכאורה להיפוך
 אך באמת המעיין שם בבא"ג ובטור עצמו מוכח
 להיפוך עיי"ש בסוף סי' תס"ז מ"ש הטור דיש
 מתירין בזפק דהוי כמעוכל וא"א ז"ל כתב דאין
 ללמוד איסור מטומאה משמע להדיא הא אם
 הוי ילפינן איסור מטומאה אף בזפק הוי כמעוכל
 וא"כ להמקילין גם בזפק הוי גם בתחלה מביא
 י"א להדיא שמתירין אף בזפק לכך יפה כתבתי
 בעוה"י :

ודעות דיבש ביבש בטל בצרוף סעמים הנ"ל :
 סי' ש"ב. אף אח"כ בא לידי מעשה שמצא
 בסוף לישת המצות כמה
 חתיכות עיסה רכה כעין פירורין גדולים וקטנים
 בזה ודאי הי' נראה להחמיר דיש לחוש אולי נשארו
 יותר פירורין וכמ"ש בסי' תמ"ז כיון דנפלו בו פת
 דחיישינן שנשארו בו פירורין וניט בפסח מוכח
 דאף בספק חיישינן שמא נשארו פירורין וכן בסי'
 תס"ו חיישינן שמא נתערבו בו פירורין אי"כ בזה
 לא הי' מקום להתיר לפי משמעות הש"ע וחפוסקים
 בפרט דמ"ש הפמ"ג דסמכינן אשאלתות אינו מובן
 דדוקא ביש עוד צד להקל סמכינן אשאלתות כמ"ש
 המג"א בסי' תס"ז ומ"ש דיבש בטל בפסח הלא ע"י
 הליש' נעש' לח בלח וטרם הליש' כיון דאפש' להפסיד
 האיסור ע"י נפה אם הי' לו הוי כניכר האיסור
 דלא בטל גם סופו ליתן טעם ע"י הלישה נאך אם
 הי' לח בלח שוב הי' בטל ק"פ בסי' אך יש חשש
 דנעשה יבש בלח ואינו בטל דחור וניצור) אך
 מחמת שאירע אצל עני וכמעט דאם נאסר לא
 ישיג ידו לאפות אחרי"ם דת"י דמי' יש להקל בזה
 דהמג"א בסי' תס"ו ותס"ז העלה דאם משתכח
 תרי ותלמא שצרי ל"ח שהי' שם יותר כיון דהוי
 דבר דאתי מעלמא אי"כ קשה מה"ת ניהוש בסי' תמ"ז
 שמא נשארו בו פירורין ובסי' תס"ו שמא נתערבו
 וכי' הן אמת לפמ"ש הח"י סי' תס"ז ואני הסברתי
 יותר דהטעם דל"ח התם מכה דאמרינן כיון דהנהו
 לא נתבקעו אף אינן אף אם ישנן שם לא נתבקעו
 הוי אי"כ דבפירור חפץ ממש לא שייך ולכך חיישינן
 שמא נשתייר פירור אבל באמת הח"י רק מצד
 חוקה הוכרח לתרץ כן אבל לולי חוקה הי' משמע
 דבלא"ה ל"ח לשמא הי' יותר ולא מחזקינן ריעותא
 ולמה ניהוש כאן שמא הי' פירורין וגם יש לחלק
 בין פירור קמח שנחללך בין פירור פת דקמח אחר
 שנתייבש חוור ונידוק היטב ולכך סי' להח"י דאינו
 מועיל ריקוד דהדק היטב ונעשה כשאר קמח אבל
 פירור פת שנאפה אינו חוור עוד להיות בקמת
 ובוה מודה הח"י דמהני ריקוד והנפה וק"ל בזה
 פת מקמח) ולכך נראה דדוקא בפת כיון דדרכו
 לפרר ושכיח הוא שיפול ממנו פירורין וכן בקמח
 שנחלחל ונתייבש דרכו להתפרר ולהתערב בזה
 הוי כודאי שנשאר כאן פירורין אבל בעלמא ל"ח
 ליתור ממה שראינו לפנינו ולא מחזקינן ריעותא
 ויותר י"ל דאינו דומה דתם כיון דהפירור ידוע
 שנתחבך

תנ"ג ס"ק י"ג גבי בשעת הדחק משמע מדבריו
 דבידודו דנתערב פירור אחד אף ריקוד לי"מ לאכלו
 רק לשהותו מותר לזה אעתיק איוה שאלות שבאו
 לידי ועיין לעיל שאלה רמ"ד השייך ג"כ להנ"ל :
 סי' ש"א. מעשרה בא לידי שאפה בעה"ב
 סמוך לשבת ונשאר עוד
 קמח מעט שהי' לו לאפות ונמצא בנשאר חתיכת
 לחם קטן יבש מאד עד שלא הי' אפשר לגרור
 ממנו בצפורן אמ"י כ"ש כמשמעו וגם הי' סמוך
 לשבת שלא הי' אפשר לרקד המותר בנפה והתרתיו
 דהנה הפמ"ג בסי' תנ"ג כתב עלה דח"י דבאם אין
 לו נפה ואין קמח אחר י"ל דסמכינן אשאלתות
 דבטל בסי' ואמ"ד דיבש בטל תוך הפסח ומקל שם
 אף בידוע דנתערב פירור אחד ואין לו נפה ולפי'
 נהי דהניח שם בצ"ע וגם אפשר דרק מכה אכילת
 מצה של מצוה הותר כיון דאין לו קמח אחר דוחה
 הדאורייתא להרבנן אך בנ"ד דאין ביטול מצוה בזה
 הי' נראה להחמיר מ"מ כיון דכאן אינו ודאי
 דהפמ"ג מיירי בודאי נתערב בו פירור אבל כאן
 דספק אם נתערב בו פירור וגם החמץ קשה מאד
 ובכל הדברים קי"ל דאולינן בתר שעת מציאותן
 ולא מחזקינן ריעותא יותר ממה דהוי לפנינו וכיון
 דהשתא יבש מאד וא"א לפרר בו כ"ש אי"כ אין
 להחזיק ריעותא דלמא תחלה לח הי' רק כמות
 שהוא לפנינו משערינן וכעין זה איתא ביר"ד סי'
 ק"ד בעכבר בשומן אם כשבא לפנינו הוא קשה
 ע"י"ש ובפרט דכאן ס"ס דלמא גם תחלה כשנפל
 הי' קשה ואח"כ רך הי' דלמא מ"מ לא נתפרך
 ממנו ואף דהשתא הי' כמו משם אחד עיין סי'
 תס"ז סעיף י"א דכתב המג"א בשם הב"ח כעין
 ס"ס זו דלמא השתא נפל ואח"כ מקודם שמא לא
 נתרככה עד עתה ואף דהוי משם אחד שמא נתן
 בו טעם חפץ או לא וצ"ל כיון דהספק הוי במשהו
 דרבנן אמרינן ס"ס כהך אי"כ הי"ג בנ"ד ועוד
 דתחלה צריכין אנו לרון אימתי נפל הי' כמו בספק
 על דכתב הש"ך בדיני ס"ס דהוי ס"ס כן הי"ג
 צריך לרון תחלה אימתי נפל לכך לא הוי משם
 אחד אי"כ הי"ג יש לרון דלמא השתא נפל כשנתקשה
 הלחם מכבר ואחר יבשו נפל ואח"כ נפל כשהוא
 רך שמא מ"מ לא נשאר בו פירור ולכך כיון דכבר
 נאפה ממנו וגם השאר סמוך לשבת ואין שהות
 לנפות והוא איש עני דאי"א לפסוק ולאפות ביום אחר
 התרתי הדרב ודאי יש לצרף השאלתות דחמץ בסי'

לרדות ובפרט דעיקר ההיתר שלהם מכה להתגורר גדול לא מרעי נפשיהו ובזמנינו הדבר הולך ע"י כמה סוחרים מאן מפסיד מי גדול ומי קטן ודומה למה דאי' בפסחים יאמרכל הסרוקין וכר ובדבר המסור לכל גורין הא אטו הא כמיש בפי' דפסחים גם חוקה זו דאמן לא מרעי נפשי' בהחוקת הדורות תליא מלתא ובימינו ראינו דחמדת ממון גדול מאד ואינו חש לכסופא היכא דאיכא הנאת ממון ואם בישראל כן כמיש בעכו"ם לכן חס להתיר ומה גם דכבר נהגו בו איסור ואפי' דברים המתירים ואחרים נהגו בו איסור אי אתה רשאי להתיר בפניהם בפרט במקום שיש חשש איסור לכן אף להשהות אסור וצריך למכרו ק"פ לנכרי. וי"ל עוד דבזה לא מהני תגר כלל והוא די"ל למה יועיל בתגר לסמוך עליו משום דלא מרעי אומנותי' ולמה לא נדמהו למיש בפי' דפסחים ובחולין ק"ט יאמרו כל הסרוקין וכי' ועיין בחולין והבן ובתי' צ"ל דדוק בדבר דשכיח בכל אדם בזה לא פלוג וגורו הא אטו הא אבל דבר דליש רק בתגר בזה לא גזרו וא"כ הצוקר הזה דשכיח הוא בהרבה בני אדם למכרו יד הכל ממששין בו אף תגר לא מהני משם שלא יאמרו כל הסרוקין וכי' ועיין בחבורי' משנת תדר' בה"ש שבת סי' רס"ה מה שקשה בזה מש"ס שבת דנראה משם להיפוך ועיין רש"י פסחים שם שפי' דרוב נחתומין אין להם דפוס משמע דהחילוק הוא אם ההיתר לא שכיח או גורין וא"כ י"ל בתגר היו להיפוך כיון דשכיחי תגרים ג"כ לכך לא גזרו ובזמנינו דפסקיה האומנת הוא איש נאמן לא שכיח ובדאי יש לגזור כמו בסרוקי' בייתוס :

סי' ש"ד. מעששה בא לדי בכפר א' שקודם פסח נפל להם לבאר ולא חי אפשר להעלותו כלל מה יעשו בפסח ולא חי להם מים אחרים לבשל והוריתי דישאבו קודם פסח לכל ימות הפסח ויסנו בבגד דק ואף בעי' מותרין ואף דהנוב"ס שם צ"ב צידד להיתר בסודרצוקר המענין שם בסוף התשובה לא התיר רק לקיים המנהג שם במקום שנהגו בו היתר אבל לא מלאו לבו להתיר בשאר מקומות גם כתב שם תנאים שיקחו ממנו בבוא החביות סתום לפניהם ויקחו מן האמצע אבל בלא"ה גם שם לא התיר ובזמנינו מי יעמוד לדקדק בכל אלה אם יאמרו התירו פרושים ויהי' כחוכא ואטלולא ונתנו מקום לצדוקים

שנתחמץ מכבר והוי חמץ וכן בקמח שנתלחלח מיירי בידוע הזמן שנתלחלח ויש יותר משיעור מל' משעה שנעשה עד הגה ולכך אם יש כאן פירורין בודאי נתחמץ כבר והוי רק ספק אחד שמה יש כאן פירורין או לא לכך חיישינן מספק אבל הכא בנמצא פירורי עישה בקמח הרי כיון דלא ידענו אימתי נעשה ואימתי נפל אי"כ י"ל אולי לא נשאר פירור כאן יותר ממה שראינו את"ל נפל יותר דלמא לא נעשה רק עתה בסמוך ולא שהה עדיין שיעור מל' ולא נתחמץ ואף אלו פירורין הנמצאים אולי לא נתחמצו עדיין ולכך הוי ס"ס ולכך יש להתיר כה"ג ולפ"ו אם הי' נמצא פירורי לחם ממש אין להתיר כה"ג אם נאפה כבר בלא ריקוד רק בפירורי עישה נראה להקל ואף זה רק בשעת הרחץ לעני' וא"א לאפות אחרים ואף זה לא התרתי לצאת י"ח מצוה רק יקה למצות קמח אחר כמ"ש המהר"ם מלובלין הביאו המנ"א כנלפענ"ד.

שייך דלעיל גם י"ל דבקמח שנתלכך הוי כמו מני' קרב וכל דהוי מני' שפיר מחוקינן ליותר אבל אכתי אין איסור רק בנמצא ג' פירורין אבל בשחות מני' אף במיני' לא מחוקינן ליותר ואם הוי רק ב' י"ח ליותר ולמה כאן נירוש יותר :

סי' ש"ג. עורך הקלתי פ"א היכי דנמצא בתוך האגן התיכה פת כשמדרו

הקמח ללוש והתרתי די"ל דלתוך האגן נפל או להקדרה שמדרו בה הקמח ואין מחוקינן במקום למקום והתרתי מה שכבר נאפה ומה שיש עוד קמח ירקדו בנפה ודוק :

סי' ד"ש. שאי מק' אדעסכא בדבר המעל ציקער שהרבנים

הגדולים מאז נהגו בו איסור וכעת הרב דגובערני התירו. הנה המתיר לא חש לקמחי' לחשש הקמח המעורב בו והוא חמץ גמור וחיי להיות נתנה ממנו בפסח ואף לשהותו אסור ועיין בח"י סי' תס"ז דקמח דק יש בו גמי חשש חימוץ עיי"ש ואף דהנוב"ס שם צ"ב צידד להיתר בסודרצוקר המענין שם בסוף התשובה לא התיר רק לקיים המנהג שם במקום שנהגו בו היתר אבל לא מלאו לבו להתיר בשאר מקומות גם כתב שם תנאים שיקחו ממנו בבוא החביות סתום לפניהם ויקחו מן האמצע אבל בלא"ה גם שם לא התיר ובזמנינו מי יעמוד לדקדק בכל אלה אם יאמרו התירו פרושים ויהי' כחוכא ואטלולא ונתנו מקום לצדוקים

מחומצין היו אסורין כל החטין והי' נראה דזה כוונת הרמ"א בסי' תס"ז בדגן שהי' מונח בעלי' וכי' דלא מהני ס"ס לאכילה מכה דיש חזקה להיפוך מדאלו נתחמצו גם השאר נתחמץ וס"ס במקום חזקה לא מהני לכמה פוסקים ולכך אוסר שם באכילה מיהו העיקר נ"ל בטעם הדבר דשאני ושאני דבשלמא בבי' עיסות דאין מקום לתלות בזה יותר מבה לכך אמרינן מדהתיא החמיצה גם השני' החמיצ' אבל בדגן וחטין שירדו עליהם גשמים דרך הגג אי"כ יתכן דעל אלו ירדו הגשמים ועל אלו לא ירדו ולכך השאר מותרין וא"כ תינהי בהי' מונחין תחת הגג דיש מקום שתום ג"כ ואין דרך הגשמים לירד שם הרב' רק מעט מעט יתכן שבמקום אחד הי' ולא במקום השני אבל בירדו עליו גשמים בדהת דתחת השמים יורדין על כל מקום בשוה ודאי הוי ראי' כיון דאלו נתחמצו גם אלו נתחמצו ולכך אף דאין ידוע ממה נתחמצו מכל מקום כיון דקיימא לן דתולין במצוי אפי' להקל מכל שכן להחמיר ולכך כיון דירדו הרבה גשמים טרם לקחתן מן השדה תולין בזה החימוץ וכיון דאלו נתחמצו כולם אסורים וכן מדויק לשון הש"ע בסי' תס"ז סעיף ד' שנה שירבו גשמים וירדו על ערמות שבשדה עד שהי' קצת מהשבילים שעל הערמות מעלין צמחין אין חוששין לסתם חטין של אותו שנה עכ"ל מזה מוכח להדיא דדוקא על סתם חטין אחרים אין חוששין אבל ערמות אלו שירדו עליהם גשמים אף אלו שאין מחומצין אסורין וכן מוכח מדברי הח"י מ"ש שם בשם הש"כ דמשמע דוקא אם לא ראינו בהם שום שינוי במראיתו אבל אם הי' בהם שום שינוי היו אסורים כולם וכן מהפרי"ח שהביא הח"י שם דאוסר ליקח מן הקבוע אי"כ הי"ג כאלו חטין עצמן היו קבוע ולא שייך לייבך בתר רובא ולכך אם ידוע שעמדו איזה ימים שירדו הרבה גשמים תולין במצוי דכבר נגמרו ומכח זה נתחמצו ואסורין כולם כנלפע"ד :

סי' ש"ז. שא' בחטין של שמירה רק שהי' קצת לחין ונתייבשו בתגר של פסח שכבר נצטנן רק שהי' חם מעט ינטחן ברחיים של יד אם מותר למצות מצוה כי ראה בחי"א בהל"פ בתשובותיו סי' מ"א שאינו מתיר רק בשעת הדחק. הנה אין בזה בית מיוחד ובמח"כ של החי' אדם אין כאן פלוגתא כלל דמה שאסורין קצת פוסקים מצוה הנילושה במי פירות משום דאין

ישאבו בפסח ואין לחוש למה שהחמץ בתוכו כמו דמותר להחם חמין בכלי חמץ כמ"ש המג"א בסי' ת"ג כיון דאינו נהנה מהבלוע גם הוי שלכודיה הי"ה בזה ובפרט דכה"ג הוי ספק אפשר דכבר נימוח וכלה ק"פ ונעשה לח בלח דאינו חוזר וניעור לכ"ע ומה"ט אין לחוש שמא יבוא לבשל בו כיון דלא בדילי מיני' והיינו כיון דאין כאן רק חשש משהו דרבנן ובספק משהו אולי גם משהו ליכא אין לגזור לכתחלה דלמא יבשל בו כני"ל נכון לדינא היכי דהוי שעת הדחק דאין להם מים אחרים ליריט אבל ביש מים אחרים בקלות ודאי אין להשתמש בבאר הזה בפסח כלל אך לשנה הבא ודאי דמותר להשתמש בה דמשך רב כזה ודאי נימוס וכלה והלך לו לגמרי ונעשה לח בלח ואף אם לא כלה כבר נתעפס ונסרחה ונעשה כעפרא והוי כחרכו קודם זמנו דמותר לאחר זמנו ובוה ודאי דמותר הבאר לשנה הבא בלי חשש כלל וכל זה ברור :

סי' ש"ז. שא"לתן בעה"ב לקח לעצמו מהשדה חטים בקיץ הערב משומר משעת צפירה והי' בהחטין הרבה מצומחין וא"י אם הי' ששים רק שבירר היטב החטין וטחן ואפה מצות ואחר האפי' נעשה צוחה היות שלקח החטין שמה ימים אחר שלקחו שאר אנשים וביני' לביני' הי' גשמים רבים וקרוב הדבר שהחטין לא היו צריכין לקרקע ומחמת זה הי' בהם הרבה מצומחין וכו' : תשובה. דעתי אין להתירם כי אנו אין לנו רק דברי המחבר ושיע' בסי' תס"ז דדגן שבמחובר כיון דנגמר לגמרי הם כמנחין בכדא ומ"ט ר"מ דהמעיל צדקה חולק אין פנאי להכניס בזה בפרט בספק דאורייתא לחומר' ומה גם שהחוש מעיד דהרי חזינן שצמתו והוי סימן חימוץ הרי מעיד החוש כדברי הרשב"א ומה שאני אוסר אף אלו שלא צמתו דהנה הוי ק' למה בחטין המחומצין אותן שאינן מחומצין מותרין ולמה מבואר בשי"ט ובסי' תנ"ט דאם התחילו לעסוק בבי' עיסות כאחד והחמיצה האחת בידוע שהחמיצה גם השנית אפי' אין בה סימן חימוץ א"כ למה בחטין שיש בהם מחומצין נימא נמי כיון דהחמיצו מקצתן החמיצו כולם ולכאורה הי' נ"ל הטעם די"ל דדוקא בבי' עיסות הוי כן כיון דליכא רוב אבל באם הוי בי' עיסות ואחת החמיצה ובשתיים אין ניכרין החימוץ מותרין דבוה הרוב מעיד שלא החמיצה והי' נ"מ מזה חומר א"כ אם בחטין היו מחצה

ללמוד מזה וגם הירושלמי הביא תחלה לימוד אחר שדוקא ה' מינים בענין ולמה לא למד מזה דאחרים אין באין לידי חימוץ בע"כ שליני אברייא זו ועוד מ"ש הק"ע אינו מוכרח וי"ל לא מכה חליטה רק ברביכה היינו אם הוא כולו שמן או רובו או מעט המים בטלין ואינו מחמיץ או הוא רק נוקשה ותחלה דאמר הך מ"ד דיוצאין במצה של יין ושמן היינו במחצה יין ומחצה מים או הוא חמץ גמור ומה דמשני בתודה התם רביעית הוא היינו להימוץ אם הוא רק מעט שמן ורוב מים הוא להימוץ בטל השמן במים אבל אין הכונה מכה חליטה כלל :

כ"י ש"ת. במ"ש המג"א בס"י תס"ז סק"ח במעשה דקאליש תנה מ"ש

דהכלי אסורה נראה היינו דוקא בכ"ח או כלי עץ וכדומה אבל בכלי זכוכית ודאי אין להחמיר כה"ג כיון דבלא"ה דעת המחבר בס"י תנ"א דכלי זכוכית אף אם נשתמשו בו בחמין אי"צ הכשר ונהי דהרמ"א מחמיר היינו רק בחמץ ממש אבל כאן דהוי רק חששא רחוקה שהרי גוף המשקה שותין אותו בפסח ול"ח לפירור חמץ אי"כ אם בשתי' מותר בכ"ש והכלי זכוכית מותר ולי"ח בזה לבל"ע כיון דבזה יש דעות דאי"צ הכשר כלל ועוד נראה דאף בשאר כלים שמחמיר המג"א היינו רק באם שרויים גם בפסח דאז הוא במשהו לכך אף לספק חיישינן אבל באם סגנו ק"ם דבזה אף אם ה"י בו משהו בטל בס"י אי"כ למה ניהוש להכלי כיון דמדינא בטל בס"י אף אם ה"י בו פירור מ"ש בספק וז"ב ונכון ולא כתבתיו רק מפני שראיתי מי טעוה בזה ואסר הכלי לכך כתבתיו :

כ"י ש"מ. שא"תו בדקין הנמצאים בברייתא הנעשים ממי טובין אם

מותר בפסח ע"י שטיפה והדחה נראה דודאי מותרין לדירין דמקילין בצונן אבל מ"ש ר"ם דהברייתא הוי פירשא בעלמא זה אינו ג"ל רק עיקר ההיתר שלי הוי מכה דבצונן אינו נאסר כפי מנהגנו וא"ש בעוה"י :

כ"י ש"י. שא"תו בנדון הציקאריע אמת כי אני אוסר זה כמה שנים וכל מי שיש בו נדנוד י"ש אינו שותה ציקאריע כי נחשדים לערב בו חמץ וזה ב' שנים הראה לי הקב"ה שטוב כוונתי כי אחד הביא לי מציקאריע של פסח מטרגפאל וה"י בהם שעורים שלמים ושרורים

דאין באין לידי חימוץ היינו רק במ"ש דהם מין שאינו ראוי להחמץ דמ"ש בתורה ל"ת עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות אין הכונה על הקמח לבד דאטו קמח לבד כתיב בתורה הרי בתורה כתיב רק מצה והיינו כולל כל דבר הגורם להיות נעשה מצה וכולל הן הקמח הן המים שמכשירין להיות מצה בשניהם בענין שיהי' ממין הראוי לבוא לידי חימוץ ולכך אם ה"י מ"ם אם נילוש בהם מעולם לא הוי ראוי לידי חימוץ לכך אין יוצאין בהם אבל אם נילוש במים בענין דמקיקרא ה"י ראוי לידי חימוץ קודם שה"י קלוי ודאי דיוצאין בהם. ותדע דהרי בתורה אין כתיב לעש"י רק האכילה ולא תאכל עליו וכו' ומה הישגן דבענין ראוי לידי חימוץ אי"כ נימא דבשעת אכילה יצטרך לבוא לידי חימוץ וה"א דכבר אפ"י ולומר דיאכל עיסה הרי אינו דרך אכילתו בע"כ הכונה דה"י רק מקודם שנאפה ראוי לבוא לידי חימוץ אי"כ ה"ה נמי קודם לישא אם נתייבש הרי ע"כס קודם היבשות ה"י ראוי לבוא לידי חימוץ וה"י אפ"י אריכתא שהתחיל מומן היבשות הגמרא אח"כ ומיושב בזה כל הוכחת הח"א שבפסחמו והכ"ח מחלוט ואינך דיוצאין בו אף שאינו בא לידי חימוץ רק שנדחק ולא ידע לחלק הענינים ומה שחשש שם בס"י מ"ז דאם נתייבש ה"י מ"ם עם מים הנה גם הוא העלה דאין בזה חשש כלל ואני מוסיף דכאן נתייבשו המים ובנתייבשו המ"ם כמה מקילין בזה ובפרט דכאן נתייבש קודם שנטחן ואח"כ נטחן ונתבטל ודאי אין חשש ובפרט דאין כאן ודאי מ"ם רק חשש בעלמא העולה מזה עלי ועל צוארי לצאת בהם למצוה בשופרי שופרי לכל ירא שמים וראיתי בירושלמי פ"ב הלכה ד' והיידא אמר דאיכול יצא י"ח ברביכה ת"ל ושמרתם את המצות מצות שצריכה שימור יוצאין בה יצאת זו שאינה צריכה שימור וכו' ופ"י הק"ע ברביכה הלות שנעש' בשמן במחבת ותלוטה ברותחין ורבוכה ה"י בה שמן הרבה ש"א"ש שימור שלאחר שנחלטה העיסה בחמין אינה מחמצת ע"כ"ל מפורש אומר אף דהוי ממין שיצאין בה ובא לידי חימוץ מ"ם כיון דעתה הוי חליטה ואינה צריכה שימור אין יוצאין בה אי"כ גם בקלוי לא הוי ראוי לצאת בה מיהו ז"א חדא דבש"ס דילן לא הביא לימוד זה כלל דאם ס"ל לימוד זה לא ה"י צריך להיקש לחמץ ולומר מה שאינו בחמץ אין יוצאין בו רק הו"ל